

اداره کل روابط عمومی - مهرماه ۱۳۹۰ ویژه نامه

هدفمندی یارانه‌ها

دکتر محمد طالبی:

نیروهای متخصص بانک کشاورزی و تجربه سال‌ها خدمت به بخش کشاورزی به‌عنوان پشتوانه‌ای محکم در خدمت اجرای قانون هدفمند کردن یارانه‌ها قرار گرفت.

سرآغاز

جریان دوسویه در شبکه بانکی

تا آنجا که خاطره‌ها یاری می‌کند، در تاریخ ایران هیچ اقدامی به اندازه تدوین و اجرای قانون هدفمند کردن یارانه‌ها زمانبر، بحث‌انگیز و حساس نبوده است. آنها که از آن به عنوان جراحی اقتصادی یاد می‌کنند، حق دارند، بی‌شبهت به جراحی نیست: هم گریزناپذیر و هم غیرقابل برگشت از نیمه راه، هم دارای ریسک بالا و هم بیمه‌کننده آینده و تزریق‌کننده حیات به پیکر انسانی و دستگاه اقتصاد. بهبوده نیست که تا این حد حزم و احتیاط و دوراندیشی درباره این رویداد مهم به کار بسته شد؛ گام بزرگ، تدارک بزرگ می‌خواهد.

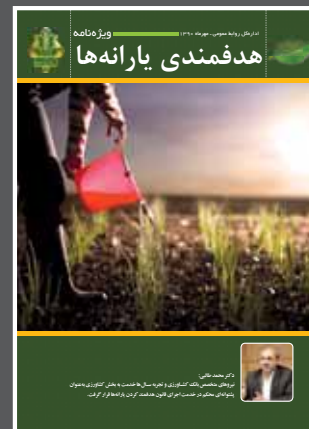
به‌هرروی قطار مسیر راهبردی هدفمندسازی یارانه‌ها به‌راه افتاد. این قطار واگن‌ها و مسافران زیادی دارد. هریک از این واگن‌ها در جریان سیر به نقطه‌ای که در آن عدالت یارانه‌ای تحقق می‌یابد، وظیفه‌ای به‌عهده دارد. درحالی‌که وظیفه برخی واگن‌ها در جریان این حرکت به پایان رسیده و مانند مجلس که به‌عنوان تصویب‌کننده قانون هدفمندی یارانه‌ها کار خود را تمام کرده است، انجام وظایف دستگاه‌ها و سازمان‌های دیگر ادامه دارد. به واقع، مجریان میدانی و پیاده‌کنندگان قانون هدفمندی یارانه‌ها از جمله بانک‌ها به عرصه این میدان وارد شده‌اند، میدانی به‌وسعت همه شهرها و روستاهای نزدیک و دورافتاده کشور.

شبکه بانکی در جریان هدفمندسازی یارانه‌ها وظایف مهمی به‌عهده دارد. این شبکه در مرحله نخست رساننده یارانه‌های نقدی از دست دولت به جیب شهروندان سراسر کشور است و حجمی عظیم از مبالغ خرد را در این انتقال جابه‌جا می‌کند؛ اما وظیفه و عملکردی بس بزرگ‌تر از انجام وظیفه مرحله اول نیز به‌عهده دارد که کمتر درمورد آن سخن گفته شده است. این وظیفه، تدارک سازوکاری است که براساس آن، منابع حاصل از هدفمندی یارانه‌ها در قالب «بسته‌های حمایتی» و «تسهیلات» و به‌منظور حمایت از تولید در اختیار صنایع، تولیدکنندگان و کشاورزان قرار می‌گیرد. در صورتی که این سازوکار فراهم شود، شبکه بانکی نه تنها به‌عنوان بازو و دستگاه مفیدی برای دولت در جهت تحقق ارتباط دولت با ملت در جریان عملیات هدفمندسازی یارانه‌هاست، بلکه می‌تواند به‌عنوان خون‌رسان پیکر اقتصاد کشور عمل کند.

در صفحات پیش‌رو که ویژه بررسی نقش بانک کشاورزی در این جریان دوسویه چاپ و منتشر شده است؛ فعالیت‌ها و اقدامات بانک از بدو اجرای قانون هدفمند کردن یارانه‌ها تا پرداخت وجوه نقدی به مردم و ارائه تسهیلات و منابع حاصل از هدفمندی در قالب بسته‌های حمایتی به بخش کشاورزی مرور می‌شود.

الهام خرمی

الحمد لله

- جریان دوسویه در شبکه بانکی / ۲
- فراز و فرودهای یک مسیر نیک فرجام / ۳
- تولید در سایه بان حمایت / ۷
- ارقام، فراتر از پیش‌بینی‌ها / ۱۰
- بهینه‌سازی مصرف انرژی در بخش کشاورزی / ۱۲
- فراخوان برای ارائه خدمات مطلوب‌تر / ۱۵
- مبنای سیاست‌های اعتباری اصلاح ساختار تولید است / ۱۶
- گام‌هایی برای ارائه خدمات مطلوب‌تر / ۲۰
- ۸ پروژه در گرو اجرای ماده ۲۱/۸ / ۲۱
- چالش‌ها و فرصت‌های پرداخت نقدی یارانه‌ها / ۲۲
- نمود جلوه‌هایی ویژه از خدمت / ۲۴
- چرخش به سمت فرودستان جهان / ۲۵

مروری بر اقدامات بانک کشاورزی در اجرای قانون هدفمند کردن یارانه‌ها

فراز و فرودهای یک مسیر نیک فرجام

گفت‌وگو با رئیس هیئت‌مدیره و مدیرعامل بانک کشاورزی

هدفمند کردن یارانه‌ها و به‌ویژه اجرای بسته‌های حمایتی آن در بخش کشاورزی، بدون بانک کشاورزی، به‌عنوان بانک تخصصی این بخش و مؤلفه اصلی در اجرای قانون، متصور نیست. برای آگاهی از اقدامات بانک کشاورزی در راستای اجرای قانون و تبیین نقشی که تا این مرحله از اجرا، در تحقق اهداف آن ایفا کرده است، با دکتر محمد طالبی، رئیس هیئت‌مدیره و مدیرعامل بانک کشاورزی به گفت‌وگو نشستیم که از نظر تان می‌گذرد.

■ با توجه به اینکه محور گفت‌وگوی ما هدفمندی یارانه‌هاست، برای شروع اجازه بدهید اهداف اجرای قانون را از زبان شما بشنویم. هدف اصلی از اجرای قانون هدفمندی یارانه‌ها این بود که به مصرف انرژی کشور نظم و سیاقی ببخشد زیرا بخش مهمی از یارانه‌ها بابت حامل‌های انرژی پرداخت می‌شد. از یک سو لازم بود که مردم به کم مصرف کردن تشویق شوند و از سوی دیگر هم باید زمینه‌ها و بسترهای لازم برای کاهش مصرف فراهم می‌شد. اصلاح الگوهای مصرف انرژی با کار فرهنگی امکان‌پذیر بود، ولی صرفاً با فرهنگ‌سازی و درخواست از مردم و تشویق آنها نمی‌توانست تحقق پیدا کند، چراکه در کشور ما بخش مهمی از انرژی‌ها در نتیجه استفاده از روش‌ها و تکنولوژی‌های نامناسب به هدر می‌رفت و این نقیصه‌ای نیست که بتوان با کار فرهنگی یا افزایش قیمت حامل‌ها آن را برطرف کرد، به همین دلیل قانون هدفمندی یارانه‌ها دو کانون توجه داشت. یکی افزایش قیمت حامل‌های انرژی بود تا در نتیجه آن کسانی که مصرف زیاد انرژی داشتند الگوهای مصرف خود را اصلاح کنند؛ البته از این رهگذر برای اقشاری که در حد معمول و متعارف انرژی مصرف می‌کردند، در قالب یارانه‌های نقدی کمک‌هایی در نظر گرفته شد تا افزایش قیمت حامل‌ها به هزینه‌های سربار زندگی

آنها تبدیل نشود. کانون دوم توجه این بود که واحدهای تولیدی به‌عنوان یکی از محورهای اصلی مصرف‌کننده انرژی، به سمت مصرف کمتر گرایش پیدا کنند. افزایش قیمت همواره به‌عنوان یک محرک و عامل انگیزشی تلقی می‌شود، اما در واحدهای تولیدی هم نمی‌توان صرفاً از طریق افزایش قیمت، مصرف انرژی را کاهش داد. این کار مستلزم تغییر تکنولوژی‌هاست و تغییر تکنولوژی‌ها نیازمند جایگزینی ماشین‌آلات، تأسیسات و روش‌هایی است که مصرف انرژی کمتری دارند.

■ نقش شبکه بانکی به‌ویژه بانک کشاورزی را در تحقق این اهداف و اجرای قانون هدفمند کردن یارانه‌ها چگونه ارزیابی می‌کنید؟

در اجرای قانون هدفمندی یارانه‌ها بخش اول یعنی تأمین نقدینگی پرداخت یارانه به مردم شاید کار سهل و راحتی بود و یک پرداخت عادی به مردم تلقی می‌شد. همزمان با شروع اجرای قانون، نظام پرداخت شبکه بانکی در خدمت آن قرار گرفت و نظام پرداخت الکترونیک که در شبکه بانکی کشور روبه‌پیشرفت و گسترش است، مدیریت کار را با سهولت بیشتری همراه کرد. بانک کشاورزی نیز همسو با نظام بانکی کشور در این مسیر گام برداشت. اما وقتی بحث بهینه‌سازی مصرف سوخت

در واحدهای تولیدی مطرح می‌شود، کار تا حدودی سخت‌تر به‌نظر می‌رسد. اصلاً چه تکنولوژی‌هایی باید به کار گرفته شود تا مصرف کاهش یابد؟ این تکنولوژی‌ها چه خصوصیات دارد؟ از کجا تأمین می‌شود؟ در داخل ایجاد می‌شود یا از خارج می‌آید؟ پیمانکاران مجری نصب و راه‌اندازی این تکنولوژی‌ها در واحدهای تولیدی چه کسانی هستند؟ حجم سنگین کار اجرای پروژه‌های بهینه‌سازی مصرف سوخت برای تعداد بیشمار واحدهای تولیدی چطور مدیریت شود؟ و ... در نهایت همان‌طور که ملاحظه می‌کنید تحقق بهینه‌سازی سوخت در واحدهای تولیدی کاری کاملاً متفاوت، وقت‌گیر و نیازمند تفکر و بررسی همه‌جانبه به نظر می‌رسید و این عوامل باعث شد که اجرای بخش دوم قانون بسیار سخت شود. با این حال بانک کشاورزی به‌عنوان یک بانک تخصصی بلافاصله بعد از شروع اجرای قانون به‌منظور تغییر روش‌ها و بهینه کردن مصرف انرژی به حوزه‌های مختلف این بخش وارد شد و هرچند پروسه‌ای زمان‌بر بود؛ با همکاری پیمانکاران، تشکلهای تولیدی و دستگاه‌های متولی در این خصوص به جمع‌بندی‌هایی رسید؛ همزمان اقدام به پرداخت تسهیلات یارانه‌دار در بخش‌های دام و طیور، گلخانه‌ها، موتورپمپ‌های دیزلی، قارچ خوراکی، شناورهای صیادی، نقدینگی خرید سوخت و کشاورزی حفاظتی (خرید

ادوات کشاورزی) کرد و به این ترتیب به بهینه‌سازی مصرف در سوخت واحدهای تولیدی همت گمارد. نیروهای متخصص بانک کشاورزی و تجربه سال‌ها خدمت به بخش کشاورزی نیز به‌عنوان پشتوانه‌ای محکم در خدمت اجرای قانون قرار گرفت.

■ برای ایفای بهتر نقش بانک در اجرای قانون، چه سازوکارهایی تدارک دیده شد؟ به عبارت دیگر کسب آمادگی اجرای قانون در بانک با چه مکانیزم‌هایی همراه بود؟ همان‌طور که می‌دانید هیچ‌کس از زمان شروع قانون با خبر نبود، با این حال اقدامات ما چندماه قبل از اجرای قانون آغاز شد و طی مکاتباتی که با وزارت جهاد کشاورزی داشتیم، پیشنهاد کردیم کارگروه مشترکی تشکیل شود تا خود را برای اجرای قانون آماده کنیم. البته به این حد اکتفا نکردیم و کارگروه‌هایی را در بانک تشکیل دادیم. چهار گروه خاص از حوزه‌های مختلف انتخاب و اختیارات کاملی به این گروه‌ها تفویض کردیم تا با استقرار چند روزه در استان‌ها، طرح‌ها و واحدهای تولیدی را که با مشکل مواجه هستند و ممکن است به هر دلیل در زمان شروع قانون نتوانند از تسهیلات هدفمندی یارانه‌ها بهره‌مند شوند، بررسی کنند. همچنین مشکلات آنها را حل و فصل و را برای اجرای قانون

هدفمندی یارانه‌ها

گفت‌وگو

ترتیب جدول یک است. شایان ذکر است که تمامی اعتبارات تخصیصی در این ۶ سرفصل، از محل اعتبار متمرکز (خارج از توازن منابع و مصارف) قابل پرداخت است و بنابراین هیچ‌گونه محدودیتی در پرداخت از نظر منابع وجود ندارد. نکته دیگر اینکه با توجه به این موارد و مهیا بودن تمامی مسیرهای جذب اعتبار، در صورت معرفی افراد برای استفاده از سرفصل‌های یادشده، امکان پرداخت تسهیلات در حداقل زمان وجود دارد.

■ نرخ بازپرداخت این تسهیلات چند درصد است؟

برای کشاورز ۴ درصد هزینه مالی یا سود دارد. بقیه آن از طریق یارانه‌های دولتی تأمین می‌شود و نرخی هم که ما اعلام می‌کنیم به این دلیل که پروژه‌های سرمایه‌ای هستند، ۱۴ درصد است؛ ۱۰ درصد را دولت پرداخت می‌کند و ۴ درصد بقیه را خود کشاورز می‌پردازد.

■ آیا تخصیص این اعتبارات به کشاورزان و بهره‌برداران بخش کشاورزی با دشواری همراه نبود؟

البته در برخی موارد با مشکلات بسیاری مواجه بودیم که معرفی محدود قانون از

■ نهادهای مجری بسته حمایتی قانون هدفمند کردن یارانه‌ها در بخش کشاورزی کدامند؟

ترکیبی از سازمان‌های جهاد کشاورزی استان‌ها، معاونت‌های تخصصی وزارت جهاد کشاورزی از جمله معاونت امور دام، دفتر حمایت از سرمایه‌گذاری، کارآفرینی و توسعه تجارت کشاورزی، دفتر دام و طیور، ستاد مدیریت حمل و نقل و سوخت کشور، تشکلهای تولیدی ذی‌ربط و پیمانکاران - به‌عنوان یک عضو مؤثر - در این راستا کمک کردند. بانک کشاورزی هم که مؤلفه اصلی اجرای این بسته‌های حمایتی تلقی می‌شود.

■ به گروه‌های هدف، مبلغ کل تسهیلات و تسهیلاتی که تاکنون پرداخت شده نیز اشاره‌ای بفرمایید.

بانک کشاورزی تاکنون بیش از ۲۰۰ میلیارد تومان تسهیلات در حوزه‌های مختلف مورد نظر پرداخت کرده است که بخشی از آن با هدف تأمین نقدینگی برای خرید سوخت یا تأمین سرمایه در گردش برای خرید سوخت و بخش دیگر برای اجرای پروژه‌های بهینه‌سازی سوخت پرداخت شده است. گروه‌های هدف و مبلغ کل این اعتبارات نیز به

حوزه‌هایی توان کارشناسی کافی برای انجام کار نداشته باشند، از این رو چنین کارگزاری‌های بانک در سطح استان‌ها را مورد بازنگری قرار دادیم و یک حالت معینی در نظر گرفتیم که اگر استان یا منطقه‌ای با کمبود بدنه کارشناسی مواجه شد، نیروهای کارشناسی آن تأمین شود. نکته دیگری که در نظر گرفتیم این بود که احتمال دادیم بروکرسی اداری میان جهاد کشاورزی و بانک منجر به طولانی شدن کار شود و برای گریز از این امر، تصمیم گرفتیم یک کارگروه مشترک در جهاد کشاورزی استان تشکیل شود. کارشناسان بانک در این کارگروه مستقر شدند و مقرر شد بررسی‌های آنها در مورد واحدهای تولیدی، ملاک قرار گیرد و ما در بانک بررسی مجددی انجام ندهیم.

نظام پیگیری بانک را نیز تغییر دادیم و پیگیری بررسی عملکرد استان‌ها در ارتباط با قانون هدفمندی یارانه‌ها به صورت هفتگی شد، یعنی همه استان‌ها موظف شدند هر هفته گزارش پیشرفت کار و مشکلات خود را اعلام کنند. این مجموعه اقدامات کمک خوبی برای تسهیل اجرای قانون هدفمندی یارانه‌ها بود.

■ اقدامات بانک کشاورزی در مورد اجرای ماده ۸ قانون هدفمند کردن یارانه‌ها و اعطای تسهیلات در قالب بسته حمایتی شامل چه مواردی است؟

بانک با انعقاد قرارداد عاملیت در پنج سرفصل با وزارت جهاد کشاورزی و در بخش نقدینگی خرید سوخت با ستاد مدیریت حمل و نقل و سوخت کشور، تسهیلاتی از محل منابع داخلی خود به بخش‌های مختلف پرداخت می‌کند که صرفاً یارانه مورد نیاز جهت تأمین مابه‌التفاوت نرخ سود از ۴ درصد پرداختی توسط متقاضی تا نرخ سود مصوب بانک مرکزی از محل اعتبارات هدفمند کردن یارانه‌ها تا ۳۱ خردادماه سال جاری تأمین شده و از این تاریخ به بعد که به استناد ماده ۲۵ قانون بودجه سال ۱۳۹۰ تمامی یارانه‌های وجوه اداره شده جذب نشده به حساب خزانه بازمی‌گردد، یارانه اعتبارات یادشده نیز از محل حساب‌های داخلی بانک تأمین شده و طبق توافقنامه میان بانک و وزارت جهاد کشاورزی در آینده تأمین خواهد شد.

آماده کنند. این کار بسیار سنگین بود، اما همکاران ما از عهده آن برآمدند. همزمان با استانداردها و جهاد کشاورزی استان‌ها مکاتبه کردیم و از آنها خواستیم واحدهای تولیدی که مشکل دارند، به بانک هر استان مراجعه کنند و با تیم ما وارد مذاکره شوند؛ این دومین اقدام ما بود که نتایج رضایت‌بخشی در پی داشت. بعد از شروع اجرای قانون نیز، بلافاصله برای تسهیل کار، سیاست‌ها و روش‌های اعتباری بانک را بازنگری کردیم. برای مثال بدهی معوق واحدهای تولیدی متقاضی استفاده از تسهیلات قانون هدفمندی را بررسی کردیم و تسهیلاتی برای تعیین تکلیف بدهی معوق این واحدها در نظر گرفتیم؛ یا به منظور حل مشکل افرادی که برای دریافت تسهیلات با مشکل تأمین وثیقه مواجه می‌شوند، مقررات مربوط به تجدید ارزیابی وثایق بانک را تغییر دادیم. اشاره کنم که پیش از اجرای قانون، هر دو سال یک‌بار اجازه تجدید ارزیابی وثایق داده می‌شد؛ اما برای سهولت بیشتر، در این مورد بازنگری کردیم. نکته دیگری که مدنظر قرار دادیم، این بود که ممکن است

بعد از شروع اجرای قانون نیز، بلافاصله برای تسهیل کار، سیاست‌ها و روش‌های اعتباری بانک را بازنگری کردیم. برای مثال بدهی معوق واحدهای تولیدی متقاضی استفاده از تسهیلات قانون هدفمندی را بررسی کردیم و تسهیلاتی برای تعیین تکلیف بدهی معوق این واحدها در نظر گرفتیم؛ یا به منظور حل مشکل افرادی که برای دریافت تسهیلات با مشکل تأمین وثیقه مواجه می‌شوند، مقررات مربوط به تجدید ارزیابی وثایق بانک را تغییر دادیم

هدفمندی یارانه‌ها

گفت‌وگو

که به‌طور معمول یارانه به آنها تعلق نمی‌گرفت، گران شدند که دولت برای این موارد نیز تسهیلات و کمک‌هایی در نظر گرفت.

آیا نتیجه پرداخت یارانه به نهاده‌ها؛ عدم استفاده بهینه از آنها و در نتیجه اتلاف و زیاده‌روی در مصرف نیست؟

من هم معتقدم که این اتفاق می‌افتد. به‌هر حال وقتی نهاده‌ها به‌صورت ارزان در اختیار تولیدکننده قرار بگیرد، به هزینه به‌عنوان یک عامل مدیریتی و تعیین‌کننده توجه نمی‌شود و بنابراین اگر یارانه نهاده‌ها حذف شود در مصرف بهینه آنها تأثیر بسزایی خواهد داشت. منتها پیش از افزایش قیمت باید فرصت کافی در اختیار کشاورزان قرار دهیم، سازوکارهای مدیریتی را تقویت کنیم، در مسیر آموزش گام برداریم و تکنولوژی و روش‌های ناکارآمد را تغییر دهیم. البته افزایش قیمت نهاده‌ها در برخی موارد نه به اجرای قانون هدفمندی یارانه‌ها، بلکه با افزایش قیمت سوخت که بر دیگر عوامل تأثیرگذار است، ارتباط داشت.

بانک کشاورزی در هر دو بخش اجرای قانون و اجرای طرح‌های بهینه‌سازی سوخت، توان و امکانات خود را به منصفه ظهور رساند و فرصتی فراهم شد که یک بار دیگر امتحان خود را برای انجام کارهای سخت و پیچیده پس دهد. همچنین تعاملی که میان بانک و تشکل‌ها، سازمان‌های جهاد کشاورزی و وزارت جهاد کشاورزی ایجاد شد، فرصت خوبی بود برای الفت و دوستی و همکاری و همدلی که لازمه هر کار جمعی است و این موضوع برای بانک خیلی ارزشمند است

کشاورزی اختصاص یافته که ماهم حدود ۳ برابر به این مبلغ اضافه می‌کنیم و تسهیلات می‌پردازیم.

برای تسریع در پرداخت اعتبارات قانون هدفمند کردن یارانه‌ها در بخش کشاورزی چه تمهیداتی اندیشیده‌اید؟

در این راستا اقداماتی انجام داده‌ایم که تشکیل کارگروه تسهیل در پرداخت اعتبارات هدفمند کردن یارانه‌ها با حضور روسای ادارات و مدیران ذی‌ربط در بانک و نمایندگان وزارت جهاد کشاورزی، تفویض اختیار تصویب طرح‌ها به مدیریت‌ها بدون نیاز به اخذ مصوبه از ستاد مرکزی برای تسهیلات بالاتر از حد نصاب و افزایش سقف تسهیلات ضمانتی از مبلغ ۲۰۰ به ۴۰۰ میلیون ریال، از آن جمله است.

همچنین پیرو درخواست ما از وزرای اقتصاد و جهاد کشاورزی، فروردین‌ماه امسال همایش مشترکی برگزار شد که دستاوردهای بسیار خوبی در پی داشت و همه مشکلاتی که احتمال می‌رفت اجرای قانون هدفمندی یارانه‌ها را تحت‌تأثیر قرار دهد، مطرح شد و ظرف ۳-۲ روز یک تفاهمنامه مشترک به امضا رسید و در هیأت‌مدیره راه‌حلی برای مسائل احتمالی مرتبط با بانک پیش‌بینی و به جهاد کشاورزی استان‌ها اعلام شد. تأمین اعتبار موردنیاز از محل اعتبارات متمرکز (خارج از منابع و مصارف)، معافیت سهم آورده متقاضیان و برگزاری ویدئوکنفرانس‌های متعدد با مدیران استانی بانک و جهاد کشاورزی نیز از دیگر تمهیداتی است که برای تسریع در پرداخت اعتبارات اندیشیده‌ایم. در این میان تسهیل مکانیزم‌ها، تغییر روش ارزیابی و وثایق و تقویت بدنه کارشناسی بانک را هم مدنظر قرار داده‌ایم.

قرار بود در بخش کشاورزی حذف یارانه‌ها محدود به حذف یارانه حامل‌های انرژی باشد و یارانه نهاده‌ها، کودهای شیمیایی، سموم و بذر حذف نشود. آیا این برنامه عملیاتی شد؟

بله، یارانه نهاده‌ها حذف نشده است و حذف یارانه صرفاً مربوط به حامل‌های انرژی است، منتها برخی نهاده‌ها مثل خوراک دام، خوراک طیور و ...

این حوزه‌ها تا حدودی مشکل داریم و عملکرد ما ضعیف است. در مورد گلخانه‌ها تقریباً این‌طور است و بهینه‌سازی مصرف سوخت در آنها خیلی رضایت‌بخش نیست، ولی در یک ارزیابی کلی با توجه به گستردگی مخاطبان، می‌توانیم بگوییم همکاری خوب بوده است.

آیا تمام طرح‌هایی که به آنها تسهیلات پرداخت شده است، اولویت‌دار بوده‌اند؟

تمام طرح‌هایی که به آنها تسهیلات پرداخت شده مصوب کارگروه ویژه اعتبارات هدفمند کردن یارانه‌ها در استان‌ها بوده و بررسی‌های لازم قبل از ارسال به بانک انجام می‌شود. با این حال برای شناسایی و معرفی طرح‌ها ساختاری متشکل از سازمان جهاد کشاورزی و تشکل‌های تولیدی تعریف شده که می‌توانند در این ساختار با یکدیگر تعامل داشته باشند و طرح‌های اولویت‌دار را معرفی کنند. به‌نظر می‌رسد به این دلیل، طرح‌ها اولویت‌دار هستند؛ البته خود بانک هم در انتخاب طرح‌ها مشارکت دارد.

برای اجرای مطلوب‌تر قانون هدفمند کردن یارانه‌ها منابعی به بخش کشاورزی اختصاص داده شده است. این منابع از کجا تأمین می‌شود و مبلغ آن چقدر است؟

اعتبارات هدفمند کردن یارانه‌ها از محل منابع داخلی بانک و یارانه تسهیلات از محل اعتبارات تخصیصی وزارت جهاد کشاورزی تأمین می‌شود. بانک حدود ۷۰۰۰ میلیارد ریال اعتبار به سرفصل‌های مورد اشاره تخصیص داده است. از سوی دیگر ۱۶۰ میلیارد تومان از محل این قانون به بانک

سوی دستگاه‌های اجرایی، عدم مراجعه متقاضیان معرفی شده، کامل نبودن مدارک و اطلاعات آنها، عدم اطلاع‌رسانی کافی و شفاف و پایین بودن سقف تسهیلات و نبود انگیزه در برخی واحدها به این مشکلات دامن می‌زد.

مشکلات دیگری نیز داشتیم که وجود برخی شرایط در گردش کار تشکل‌های مرغداری یا سازمان مهندسی، در نظر نگرفتن تفاوت واحدهای بزرگ و کوچک، بعد مکانی دفاتر اصلی شرکت‌ها که اکثراً در تهران هستند و طولانی شدن فاصله زمانی بررسی و تصویب و عدم تعیین تکلیف بدهی سررسید گذشته و چک برگشتی بهره‌برداران از آن جمله است.

همکاری کشاورزان با بانک چگونه است؟ مثلاً در بخش اصلاح روش‌ها و تکنولوژی بهینه‌سازی مصرف سوخت، از دریافت تسهیلات استقبال می‌کنند؟

با توجه به نرخ سود پایین تسهیلات هدفمند کردن یارانه‌ها (۴ درصد) متقاضیان نسبت به اجرای طرح بهینه‌سازی مصرف سوخت در واحدهای

خود تشویق شده و تأثیر گران شدن سوخت در قیمت تمام شده محصولات کشاورزی به حداقل رسیده است. در مجموع می‌توان گفت استقبال در بعضی حوزه‌ها که کارشان تعریف شده‌تر و نیازهایشان مشخص است، خیلی خوب است. گزارش عملکرد ما هم در آن حوزه‌ها مثبت ارزیابی می‌شود، اما در بعضی دیگر به این دلیل که نیازشان خوب تعریف نشده یا برداشت فعالان آنها این است که کمک دریافتی باید در زمینه‌های دیگری -غیر از آنچه در وزارت جهاد کشاورزی تعریف شده- باشد؛ در

هدفمندی یارانه‌ها

گزارش

■ بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران از جناب عالی به دلیل حجم بالای تراکنش‌های بانک کشاورزی در ایام واریز و برداشت نقدی یارانه‌ها قدردانی کرده است. موفقیت ۹۵ درصدی تراکنش‌های صورت گرفته در بانک را حاصل چه عواملی می‌دانید؟

همکاران بانک در حوزه‌های الکترونیک، مالی، اعتباری، همکاران شعب، افرادی که در حوزه‌های مختلف بانک نقش پول‌رسانی داشتند و ... همه دست‌به‌دست هم دادند و با تلاش شبانه‌روزی و کار سخت، زمینه‌های انجام این حجم زیاد تراکنش‌ها را در دوره پرداخت یارانه‌ها به وجود آوردند. بارها شاهد بودیم که همکاران ما تا پاسی از شب در حوزه‌های کار خود حضور داشتند تا مشکلات احتمالی در پرداخت یارانه‌ها را رصد و برطرف کنند. انصافاً صرف‌نظر از نتیجه کار که حجم زیاد تراکنش‌های موفق بانک بود؛ نیت، اراده و جدیتی که همکاران ما در این کار به خرج می‌دهند، قابل تقدیر است و من از همه آنها تشکر می‌کنم. در این راستا کارهایی که حوزه روابط عمومی در اجرای قانون هدفمندی یارانه‌ها و پرداخت نقدی یارانه‌ها انجام داد نیز

بسیار ارزشمند بود. اطلاع‌رسانی خوبی انجام شد و تبلیغات رادیو تلویزیونی راه اجرای قانون را برای بانک هموار کرد.

■ حدود ۹ ماه از اجرای قانون هدفمند کردن یارانه‌ها می‌گذرد. بفرمایید مهمترین مشکلی که بانک کشاورزی در ارتباط با اجرای قانون با آن مواجه بوده است، چیست؟
همان‌طور که اشاره کردم تعریف پروژه‌ها برای اجرای قانون هدفمندی یارانه‌ها کار بسیار سختی بود. شاید برخی پروژه‌ها خوب تعریف نشده‌اند، هنوز تعامل خوبی میان پیمانکاران و مجریان و فعالان بخش کشاورزی ایجاد نشده است، برخی پیمانکاران الزاماتی که برای پرداخت وجود دارد، رعایت نمی‌کنند و این امر مشکلاتی برای بانک به وجود می‌آورد. الزام بند ۲۵ قانون بودجه مبنی بر بازگشت مانده وجوه اداره شده در حساب‌های بانکی در پایان سال ۸۹ نیز کار بانک را با اختلال و بعضاً توقف مواجه کرد که خوشبختانه روش‌های مدیریتی بانک، مانع از ایجاد خلل در اجرای قانون شد.

■ اجرای این قانون چه فرصتی

پیش‌روی بانک قرار داده است؟
ما معتقدیم که بانک کشاورزی در هر دو بخش اجرای قانون اعم از پرداخت یارانه نقدی به خانوارها و اجرای طرح‌های بهینه‌سازی سوخت، توان و امکانات خود را به منصفه ظهور رساند و فرصتی فراهم شد که یک بار دیگر امتحان خود را برای انجام کارهای سخت و پیچیده پس دهد. از این فرصت استفاده کردیم و به بازنگری روش‌های خود و حل مشکل طرح‌هایی که مشکلاتشان لاینحل مانده بود، پرداختیم. از سوی دیگر، تعاملی که میان بانک و تشکل‌ها، سازمان‌های جهاد کشاورزی و وزارت جهاد کشاورزی ایجاد شد، فرصت خوبی بود برای الفت و دوستی و همکاری و همدلی که لازمه هر کار جمعی است و این موضوع برای بانک خیلی ارزشمند است.

■ براساس قانون بودجه سال ۹۰ قرار است که ۱۰ درصد از منابع صندوق توسعه ملی به طرح‌های اولویت‌دار بانک کشاورزی اختصاص پیدا کند. این منابع هم در راستای قانون هدفمندی یارانه‌ها به کار گرفته می‌شود؟
براساس قانون برنامه پنجم توسعه،

صندوق توسعه ملی برای ذخیره ارزهایی که از محل فروش نفت به دست می‌آید و بیش از نیاز کشور است، ایجاد شده تا این ارزها برای توسعه کشور صرف شود. مجلس در قانون بودجه سال ۱۳۹۰ تصویب کرد که ۱۰ درصد از منابع این صندوق به صورت ریالی و از طریق بانک کشاورزی و صندوق حمایت از توسعه کشاورزی در اختیار بخش کشاورزی گذاشته شود. این منابع در راستای قانون هدفمندی یارانه‌ها به کار نمی‌رود؛ اما امیدواریم بعد از اجرای قانون کمک خوبی به بخش کشاورزی باشد.

■ نکته پایانی؟

تهیه این ویژه‌نامه در این مقطع برای نشان دادن عزم جدی بانک کشاورزی در انجام مسئولیت و وظایفی که در ارتباط با اجرای قانون هدفمندی یارانه‌ها دارد و به نمایش گذاشتن زحماتی که همکاران در این راه متحمل شده‌اند، بسیار مؤثر است و اثر انگیزاننده خوبی برای همکاران در شعب تهران و سراسر کشور دارد؛ من از همین فرصت بهره می‌برم و از همکاران و دست‌اندرکاران تهیه آن تشکر و قدردانی می‌کنم.

جدول یک - اعتبارات مربوط به هدفمند کردن یارانه‌ها

(ارقام به میلیارد ریال)

ردیف	موضوع	مبلغ یارانه	مبلغ تسهیلات	موارد مصرف
۱	تسهیلات یارانه‌ای تامین نقدینگی خرید سوخت مورد نیاز بهره‌برداران کشاورزی	واریز نشده	۱۲۰۰	خرید سوخت برای بهره‌برداران بخش کشاورزی
۲	تسهیلات یارانه‌ای مربوط به فعالیت دام و طیور بخش کشاورزی	۱۳۲۷/۹	۴۴۲۶/۴	۱- بهینه‌سازی مصرف انرژی در مرغداری‌ها ۲- بهینه‌سازی مصرف انرژی در گاوداری‌ها ۳- تامین تلیسه ۴- افزایش تولید دام‌های سبک روستایی شامل عملیات بهسازی و نوسازی واحدها در رابطه با ایزولاسیون آنها - تعویض تجهیزات و نوسازی آنها شامل اصلاح سیستم‌های سرمایشی و گرمایشی و تهویه - تغذیه - خرید پلیت کولر - خرید آبگرمکن خورشیدی - خرید شپردوش - خرید موتور ژنراتور - خرید فیدر
۳	بهینه‌سازی مصرف انرژی موتور پمپ‌های دیزلی بخش کشاورزی	۸۲/۴	۶۸۶/۶	۱- بهینه‌سازی سوخت موتور پمپ‌های دیزلی ۲- خرید سوخت
۴	بهینه‌سازی مصرف انرژی سوخت شناورهای صیادی بخش کشاورزی	۱۸	۱۵۰	۱- بهینه‌سازی مصرف سوخت شناورهای صیادی ۲- خرید سوخت
۵	تسهیلات بهینه‌سازی مصرف انرژی در طرح اصلاح سیستم‌های حرارتی گلخانه‌ها و پرورش قارچ خوراکی	۱۰۷/۷	۳۵۹	۱- بهینه‌سازی مصرف انرژی گلخانه‌ها ۲- بهینه‌سازی مصرف انرژی پرورش قارچ با تغییر سازه‌ها - ایزولاسیون - تغییر سیستم‌های سرمایشی و گرمایشی تهویه
۶	تسهیلات بهینه‌سازی مصرف انرژی در طرح جامع کشاورزی حفاظتی - پروژه توسعه	۶۴	۲۱۳/۵	خرید ادوات کشاورزی از جمله انواع گاواهن - خاکورز مرکب - چپزل - ساقه خردکن - بیلر - بذرکار کشت مستقیم
جمع کل		۱۶۰۰	۷۰۳۵/۵	

بسته حمایتی بخش کشاورزی کدام نهاده‌ها را هدف قرار داده است؟

تولید در سایه بان حمایت

بیش از ۷ ماه از اجرای قانون هدفمند کردن یارانه‌ها می‌گذرد. قانونی که با ابعاد گسترده‌ای که داشت، دو هدف اصلی را نشانه گرفت: جلوگیری از هدررفت انرژی و افزایش بهره‌وری در تولید. قانون هدفمند کردن یارانه‌ها پس از سال‌ها کار کارشناسی به اجرا درآمد؛ اما گام برداشتن در این راه کار ساده‌ای نبود، زیرا اجرای قانون تمامی بخش‌های اقتصادی اعم از صنعت، کشاورزی، حمل‌ونقل و... را متأثر می‌کرد و برای گریز از تبعات بازدارنده آن، نیاز به حمایت‌های گسترده و همه‌جانبه دولت بود. دولت اما این حمایت‌ها را در قالب طراحی «بسته‌هایی» به کار گرفت و تمهیدات لازم را برای هموار کردن مسیر اجرای قانون اندیشید. گزارش حاضر به مرور بسته حمایتی دولت در بخش کشاورزی می‌پردازد و اینکه اعمال این حمایت‌ها چه آثاری در جلوگیری از اتلاف انرژی و بهبود روش‌های تولید در این بخش به جا می‌گذارد؟

یکی از مهمترین اهداف اجرای قانون هدفمند کردن یارانه‌ها، حمایت از تولید است و برای تحقق این امر بخشی از منابع حاصل از هدفمندی در قالب بسته حمایتی صرف حمایت از تولید به‌ویژه اصلاح روش‌ها و تکنولوژی بهینه‌سازی مصرف انرژی می‌شود.

در بسته حمایتی بخش کشاورزی آنچه بیش از هر چیز موردتوجه قرار گرفته صرفه‌جویی، جلوگیری از اتلاف انرژی و بهتر شدن شرایط تولید بوده است، به‌طوری‌که یک بخش از حمایت‌های دولت شامل تأمین اعتبار سوخت ماشین‌آلات و ادوات کشاورزی است که در حال حاضر این تسهیلات توسط بانک کشاورزی به کشاورزان پرداخت می‌شود.

بخش دیگر تسهیلات نیز به بهینه‌سازی مصرف سوخت اختصاص یافته است. در همین راستا میان بانک کشاورزی و وزارت جهاد کشاورزی توافقنامه‌ای منعقد شده و تفاهم‌نامه‌هایی برای بهینه‌سازی مصرف سوخت موتورهای دیزلی، شناورها، گلخانه‌ها و همچنین بهینه‌سازی مصرف در قالب طرح جامع کشاورزی حفاظتی در بهمن‌ماه سال ۸۹ به امضا رسیده است.

رئیس هیئت مدیره و مدیرعامل بانک کشاورزی در این زمینه می‌گوید: «بجز اعتبار سوخت که تقریباً فرآیند ساده‌ای است و با ارائه لیست به بانک کشاورزی و لحاظ کردن آن در بانک اطلاعاتی شعب پرداخت می‌شود، اجرای پروژه‌های بهینه‌سازی، پروسه‌ای نسبتاً طولانی دارد.»

دکتر محمد طالبی می‌افزاید: «به دلیل اینکه تعیین تکنولوژی و روش مناسب برای بهینه‌سازی و چارچوب‌های پیمانکاری موردانتقاد قرار نگیرد، باید به‌گونه‌ای عمل شود که نتیجه مناسبی دربرداشته باشد. در این زمینه با همکاری سازمان‌های جهاد کشاورزی استان‌ها، چارچوب‌های عملیاتی تعریف شده و در آستانه اجراست.»

اصلاح سیستم‌های کشاورزی؛ کاهش مصرف انرژی

ازسوی دیگر، همزمان با اجرای قانون هدفمندی یارانه‌ها، اصلاح سیستم‌های کشاورزی در راستای کاهش مصرف انرژی واحدهای تولیدی در دستور کار مسئولان قرار گرفت.

رئیس هیئت مدیره و مدیرعامل بانک کشاورزی درباره آثار اجرای قانون هدفمندی یارانه‌ها در بخش کشاورزی می‌گوید: «بخش اصلی قانون هدفمندی یارانه‌ها در سال جاری اجرا شده است و بخش کشاورزی بهره بسیاری از اجرای این قانون خواهد برد.»

مدیرعامل بانک کشاورزی با اشاره به منابعی که در قانون هدفمندی یارانه‌ها به بخش کشاورزی اختصاص یافته است، هدف از تخصیص منابع به بخش کشاورزی را اصلاح سیستم‌های کشاورزی اعم از گلخانه‌ها، دامداری‌ها، مرغداری‌ها و سایر فعالیت‌های کشاورزی می‌داند و یادآور می‌شود: «قرار است از این طریق مصرف انرژی سیستم‌های بخش‌های تولیدی کاهش یابد. در همین راستا دولت تسهیلاتی برای واحدهای مختلف کشاورزی در نظر گرفته است تا در نظام تولیدی خود اصلاحاتی انجام دهند.»

از تولیدکنندگان نیز خواسته شده تا با استفاده از کمک‌های دولت و به‌کارگیری روش‌های بهینه، مصرف انرژی خود را کاهش دهند تا به علت گران شدن انرژی، قیمت تمام شده کالایشان بالا نرود.

هدفمندی یارانه‌ها

گزارش

تمهیداتی برای اجرای آسان بسته

بعد از ابلاغ بسته حمایتی بخش کشاورزی، بانک کشاورزی تمهیداتی برای اجرای آسان این بسته‌ها در نظر گرفت و به منظور تسهیل اجرای پروژه‌های مرتبط با قانون هدفمند کردن یارانه‌ها دستورالعمل‌های خاصی را به شعب ابلاغ کرد. دکتر طالبی در مورد تمهیدات مربوط به اجرای بسته حمایتی می‌گوید: «در این راستا تمام تسهیلاتی که پرداخت می‌شود از قاعده منابع و مصارف مستثنی و منابع آن توسط هیئت‌مدیره به صورت متمرکز تعیین می‌شود؛ همچنین برای کمک در تعیین وثیقه مقرر شده است که تجدید ارزیابی وثایق، بدون محدودیت آخرین ارزیابی انجام و تکرار شود.»

این مقام مسئول همچنین می‌افزاید: «طرحی که توسط کارگروه مشترک جهاد کشاورزی و بانک تعیین می‌شود، برای تصویب در بانک کفایت می‌کند و نیاز به طی مراحل تکراری در بانک نیست که این کار سرعت بررسی طرح را بالا می‌برد.»

افزایش حد نصاب اختیارات شعب در بررسی طرح‌ها از دیگر تمهیدات اندیشیده شده توسط بانک کشاورزی در راستای اجرای بهتر بسته حمایتی است که باعث می‌شود نیاز به ارجاع تصویب نهایی طرح به مرکز نباشد.

در همین راستا سهم آورده برای اجرای پروژه‌ها نیز کمتر از الزامات جاری بانک تعیین شده است.

همسویی دو نهاد تأثیرگذار

بانک کشاورزی در اجرای بسته حمایتی این بخش، همکاری تنگاتنگی با وزارت جهاد کشاورزی دارد؛ به گونه‌ای که بعد از ابلاغ بسته حمایتی بخش کشاورزی، جلسات مشترکی میان این دو نهاد برگزار و برای زیربخش‌های مختلف این بسته حمایتی تفاهمنامه‌هایی امضا شد. متناسب با این تفاهمنامه‌ها، دستورالعمل‌های اجرایی هم برای عملیاتی کردن حمایت‌های دولت از بخش کشاورزی به شعب بانک کشاورزی سراسر کشور ابلاغ شد.

رئیس هیئت‌مدیره و مدیرعامل بانک کشاورزی در این مورد از انعقاد تفاهمنامه‌هایی میان بانک کشاورزی و وزارت جهاد کشاورزی از جمله در بخش اعتبار سوخت خبر می‌دهد و می‌افزاید: «برای تأمین نقدینگی واحدهای کشاورزی که مصرف سوخت دارند و به منظور جلوگیری از مشکل تأمین نقدینگی دستورالعمل‌هایی تدوین و ابلاغ شده است و تاکنون اقدامات مناسبی برای تأمین سوخت موتور پمپ‌ها، شناورهای صیادی، گلخانه‌ها یا ماشین‌آلات کشاورزی انجام شده است.»

از سوی دیگر، اخیراً میان بانک کشاورزی و وزارتخانه‌های جهاد کشاورزی و امور اقتصادی و دارایی تفاهمنامه‌ای به امضا رسیده است که با اجرای مفاد آن، روند اجرای بسته حمایتی یارانه‌ها تسهیل و تسریع می‌شود.

اعداد و ارقام اعتباری

به گفته رئیس هیئت‌مدیره و مدیرعامل بانک کشاورزی؛ این بانک در سال جاری در قالب قانون هدفمند کردن یارانه‌ها ۷۰۳۵/۵ میلیارد ریال با نرخ بازپرداخت ۴ درصد تسهیلات پرداخت خواهد کرد و اعطای این تسهیلات با شروع سال ۹۰ آغاز شد.

برای اجرای مرحله نخست قانون نیز در مجموع ۵۰۰۰ میلیارد ریال اعتبار در نظر گرفته شده است. این میزان جدا از کمک بلاعوض

دولت به کشاورزان در قالب قانون هدفمندی است که توسط صندوق حمایت از توسعه کشاورزی اعطا می‌شود. باتوجه به اولویت بانک کشاورزی در پرداخت تسهیلات قانون هدفمندی انتظار می‌رود تزریق این میزان تسهیلات به بخش کشاورزی، تا اول دی ماه سال جاری صورت گیرد.

دکتر طالبی در همایش سراسری شوراهای مرکزی و استانی سازمان نظام مهندسی کشاورزی، تسهیلات اعطایی بانک کشاورزی در خردادماه را ۱۵۳۹۲ میلیارد ریال اعلام کرد. به گفته مدیرعامل بانک کشاورزی، فارغ التحصیلان بخش کشاورزی نیز می‌توانند از این تسهیلات در تمام زیرمجموعه‌های این بخش استفاده کنند.

مشمولین دریافت تسهیلات کدامند؟

در زمینه محصولات و فعالیت‌های کشاورزی، بانک کشاورزی ایران به همه تولیدکننده‌ها اعم از دامداری‌ها، مرغداری‌ها، تولیدکنندگان محصولات زراعی و سایر تولیدات تسهیلاتی اهدا می‌کند که سود آن را دولت می‌پردازد و صرفاً استفاده‌کنندگان بازپرداخت اصل آن را برعهده دارند.

تأمین نقدینگی لازم برای سوخت موتور پمپ‌های دیزلی و بهینه‌سازی مصرف سوخت این موتورها، شناورهای صیادی، طرح‌های حفاظتی کشاورزی، بهینه‌سازی مصرف سوخت در گلخانه‌ها، مرغداری‌ها و گاوداری‌ها و تأمین اعتبار شناورهای صیادی؛ در بسته حمایتی بخش کشاورزی مورد توجه ویژه قرار گرفته است.

در خصوص قانون هدفمندی یارانه‌ها بانک کشاورزی تا هفتم مهرماه ۱۳۹۰ در ۶ زمینه تسهیلات پرداخت کرده است که تعمیر موتور پمپ‌های دیزلی و چاه‌های کشاورزی نزدیک به ۷۶ میلیارد ریال، اصلاح سیستم‌های حرارتی گلخانه‌ها ۲۱۳ میلیارد ریال، طرح‌های

در خصوص قانون هدفمندی یارانه‌ها بانک کشاورزی تا هفتم مهرماه ۱۳۹۰ در ۶ زمینه تسهیلات پرداخت کرده است که تعمیر موتور پمپ‌های دیزلی و چاه‌های کشاورزی نزدیک به ۷۶ میلیارد ریال، اصلاح سیستم‌های حرارتی گلخانه‌ها ۲۱۳ میلیارد ریال، طرح‌های جامع حفاظتی ۴۴ میلیارد ریال، شناورهای صیادی ۲ میلیارد و ۴۰۰ میلیون ریال، دام و طیور ۱۱۵۱ میلیارد ریال و مابه‌التفاوت سوخت بهره‌برداران کشاورزی ۵۱۷ میلیارد ریال از جمله مواردی است که مشمول دریافت تسهیلات شده است

هدفمندی یارانه‌ها

گزارش

خواهد داشت.

بر همین اساس و در راستای سرعت بخشیدن به امر ارائه تسهیلات، سرمایه بانک کشاورزی از ۸ هزار و ۷۰۰ میلیارد ریال به ۱۵ هزار و ۷۰۰ میلیارد ریال افزایش یافته است.

اعطای وام ۴۰ میلیون تومانی به مرغداران

مرغداری‌ها از دیگر بخش‌های مشمول دریافت تسهیلات بخش کشاورزی هستند که پس از اجرای قانون هدفمند کردن یارانه‌ها، بهینه‌سازی مصرف سوخت در آنها در دستور کار دولت قرار گرفت. این طور که کارشناسان برآورد کرده‌اند، اصلاح سیستم‌های حرارتی مرغداری‌ها می‌تواند تا ۴۰ درصد کاهش مصرف سوخت این واحدها را به دنبال داشته باشد. در این راستا از سوی بانک کشاورزی تسهیلات ۴۰ میلیون تومانی بهینه‌سازی مصرف سوخت به مرغداران اعطا می‌شود، مشروط بر اینکه ضامن یا ضامن‌های معتبر معرفی کنند؛ بانک در گامی دیگر و برای حل مشکل گروهی از مرغداران که جستجوی ضامن را دشوار می‌دانستند، تسهیلات دیگری قائل شد که مرغداران براساس آن بتوانند برای ضمانت تسهیلات تا سقف ۴۰ میلیون تومان یک تولیدکننده عمده یا یک تاجر را به‌عنوان ضامن معرفی کنند؛ با این پیش‌فرض که یک مرغدار به‌طور قطع با تولیدکنندگان بزرگ در ارتباط است و معرفی آنها به‌عنوان ضامن امری شدنی است.

بانک کشاورزی در همین راستا تسهیلات دیگری نیز قائل شده است. یکی از این موارد، بحث تاسیسات مرغداری‌هاست؛ به این ترتیب که اگر تاسیسات مرغداری به‌گونه‌ای اصلاح شده باشد که بتواند جایگزین وثیقه ملکی (برای دریافت تسهیلات بالای ۴۰ میلیون تومان) باشد، بانک مرغداری را ارزیابی مجدد می‌کند و اگر ارزش وثیقه داشت، آن را می‌پذیرد.

بسته‌ای به گستره یک سرزمین پهناور

همان‌گونه که اشاره شد، حمایت دولت از بخش‌های تولید، کشاورزی، صنعت و ... پس از اجرای قانون هدفمند کردن یارانه‌ها، در قالب بسته حمایتی شکل عملیاتی به خود گرفت و دولت دستگاه‌های اجرایی را موظف به تهیه «بسته حمایتی» و تصویب آن در کارگروه‌های مربوط کرد.

منظور از بسته حمایتی، مجموعه‌ای شامل اولویت‌بندی پروژه‌ها، پیش‌بینی روش‌های حمایت، تأمین منابع موردنیاز به تفکیک سود تسهیلات، اعطای کمک‌های بلاعوض، تعیین طول دوره حمایت، تبیین تعهدات دستگاه‌ها مبنی بر کنترل قیمت تمام‌شده و سایر موارد ضروری است.

در بخش کشاورزی بسته حمایتی؛ بهبود شرایط تولید، صرفه‌جویی و جلوگیری از اتلاف انرژی را هدف قرار داد و با تأمین اعتبار سوخت ماشین‌آلات و ادوات کشاورزی و اعطای تسهیلات برای بهینه‌سازی مصرف سوخت، تبعات افزایش قیمت حامل‌های انرژی حاصل از اجرای قانون هدفمند کردن یارانه‌ها را به حداقل رساند. در این رهگذر آنچه گریزناپذیر بود، اصلاح سیستم‌های کشاورزی در راستای کاهش مصرف انرژی واحدهای تولیدی بود که منابعی به آن تخصیص یافت و از سوی بانک کشاورزی در اختیار کشاورزان قرار گرفت. همچنین از سوی بانک تمهیداتی برای اجرای بهتر بسته حمایتی اندیشیده و دستورالعمل‌های اجرایی برای حمایت از بخش کشاورزی به شعب سراسر کشور ابلاغ شد.

جامع حفاظتی ۴۴ میلیارد ریال، شناورهای صیادی ۲ میلیارد و ۴۰۰ میلیون ریال، دام و طیور ۱۱۵۱ میلیارد ریال و مابه‌التفاوت سوخت بهره‌برداران کشاورزی ۵۱۷ میلیارد ریال از جمله مواردی است که مشمول دریافت تسهیلات شده است.

در همین راستا، به گفته مسئولان این بانک، بانک کشاورزی آمادگی ارائه تسهیلات به گلخانه‌ها را نیز دارد و حتی به گلخانه‌هایی که نیاز به حجم سرمایه‌گذاری زیادی هم ندارند، تسهیلات داده می‌شود.

نکته شایان توجه آن است که بانک کشاورزی ضمن آنکه وظیفه تأمین مالی بخش کشاورزی را به عهده دارد، مهمترین بیمه‌گر بخش کشاورزی نیز هست و صندوقی تحت‌عنوان صندوق بیمه کشاورزی متعلق به بانک کشاورزی نزدیک به یک میلیون و ۷۰۰ هزار کشاورز و حدود ۱۳۰ محصول کشاورزی با هدف جبران خسارات ناشی از حوادث طبیعی و سایر بیماری‌ها و آفت‌ها را در سال تحت‌پوشش بیمه خود قرار می‌دهد.

تسریع در اعطای تسهیلات

پس از اجرای قانون هدفمند کردن یارانه‌ها، کارگروهی متشکل از بانک کشاورزی و وزارت جهاد کشاورزی شکل گرفت و در صورتی که طرحی از سوی این کارگروه تایید شود، نیاز به بررسی در بانک کشاورزی نخواهد داشت که این امر روند اعطای تسهیلات را سرعت می‌بخشد. از سوی دیگر، اگر کشاورزی در پرداخت تسهیلاتی که قبلاً برای موارد دیگر از بانک کشاورزی گرفته دیرکرد داشته باشد، بانک نهایت مساعدت را برای تقسیم بدهی او انجام خواهد داد.

تسریع در ارسال پرونده‌های مشمول دریافت تسهیلات، اطلاع‌رسانی به‌موقع به کشاورزان و دامداران در سطح وسیع از مواردی است که در روند پرداخت سریع تسهیلات نقش

بانک کشاورزی ضمن آنکه وظیفه تأمین مالی بخش کشاورزی را به عهده دارد، مهمترین بیمه‌گر بخش کشاورزی نیز هست و صندوقی تحت‌عنوان صندوق بیمه کشاورزی متعلق به بانک کشاورزی نزدیک به یک میلیون و ۷۰۰ هزار کشاورز و حدود ۱۳۰ محصول کشاورزی با هدف جبران خسارات ناشی از حوادث طبیعی و سایر بیماری‌ها و آفت‌ها را در سال تحت‌پوشش بیمه خود قرار می‌دهد

آثار اجرای قانون هدفمند کردن یارانه‌ها از زبان سخنگوی طرح تحول اقتصادی و عضو هیئت مدیره بانک کشاورزی

ارقام، فراتر از پیش‌بینی‌ها

هدفمند کردن یارانه‌ها کاهش مصرف و افزایش تولید را در کشور به دنبال داشته است

قانون هدفمند کردن یارانه‌ها یکی از هفت محور طرح تحول اقتصادی دولت بود که در دولت نهم در دستور کار قرار گرفت و نشئت گرفته از حجم عظیمی از مطالعات و بررسی‌های کارشناسی و تخصصی در قالب کارگروه‌های تخصصی دولت بود. مطالعات دولت نشان می‌داد که اگرچه اقتصاد ایران دارای ظرفیت‌ها و توانمندی‌های بسیار بالایی است و از تمامی عوامل بنیادین رشد از جمله منابع طبیعی، منابع مالی و منابع انسانی برخوردار است، اما ناکارآمدی تخصیص منابع ناشی از توانمندی‌های غلط اقتصادی منجر به شرایطی شده که کشور نتوانسته است از این امکانات، استفاده مطلوب را به عمل آورد. هفت محور اصلی طرح تحول اقتصادی با

سخنگوی طرح تحول اقتصادی و دبیر ستاد هدفمند کردن یارانه‌ها در یادداشتی گزارش‌گونه، آثار و پیامدهای اجرای قانون هدفمند کردن یارانه‌ها را در یک بازه زمانی هفت‌ماهه تشریح کرده است. در گزارش محمدرضا فرزین آمده است: ۲۱۷ روز از اجرای یکی از بزرگ‌ترین طرح‌های اقتصادی کشور که سال‌ها به یک آرمان و آرزو برای تمامی اقتصاددانان، فعالان اقتصادی، مردم عزیز و مسئولان نظام جمهوری اسلامی ایران تبدیل شده بود، می‌گذرد. اگرچه قضاوت در خصوص آثار و پیامدهای بلندمدت این قانون بسیار زود است، با این حال قصد داریم به اهداف اولیه طرح، نحوه اجرا و آثار و پیامدهای آن طی ۲۱۷ روز گذشته اشاره‌ای داشته باشیم.

رویکرد اصلاح چنین شرایطی و براساس یک مدل برنامه‌ریزی حوزه‌های کلیدی در دولت تدوین شد. اگرچه هر یک از این طرح‌ها می‌توانند همانند لکوموتیوهای اقتصادی مستقلی، بخش‌های بزرگی از اقتصاد کشور را به حرکت درآورند، با این حال هدف اصلی مجموعه محورهای طرح تحول اقتصادی به‌طور اعم، تحقق عدالت و پیشرفت و به‌طور اخص، هدفمند کردن یارانه‌ها است.

ارقام و اعداد نشان می‌داد که بزرگ‌ترین میزان یارانه در کشور به حامل‌های انرژی پرداخت می‌شد و هدف این بود که با هدفمند شدن یارانه‌ها از تولید حمایت شده و توزیع درآمد اصلاح شود.

این درحالی است که هیچ‌یک از این اهداف در مسیری که دائماً میزان یارانه در حال افزایش بود، محقق نمی‌شد. اساساً در شرایطی که کشور از یک بشکه نفت خام ۲۲۰ دلار درآمد کسب می‌کرد، اما این عدد در جهان ۶۷۰ دلار بود، این امر معنایی جز اینکه بهره‌وری کشور یک سوم متوسط جهانی است، نداشت. در همان زمان گزارش وزارت نفت نشان می‌داد که ادامه روند مصرف انرژی تنها توان صادرات ۳۳ هزار بشکه نفت در روز در افق ۱۴۰۴ را به دنبال خواهد داشت و در گاز نیز کسری بیش از هزار و ۱۳۳ میلیون متر مکعب در افق ۱۴۰۴ برآورد می‌شد.

در مجموع لایحه هدفمند کردن یارانه‌ها پس از ۱/۵ سال کار کارشناسی مستمر در دبیرخانه و دستگاه‌های اجرایی ذی‌ربط تهیه و برای طی مراحل قانونی به مجلس شورای اسلامی ارسال شد. مجلس نیز با تشکیل کمیسیون ویژه‌ای پس از یک سال بررسی، لایحه را در دی‌ماه سال ۱۳۸۹ تصویب و برای اجرا به دولت ابلاغ کرد. تنها تا تاریخ ۸۹/۹/۲۸ یعنی شروع مرحله نهایی اجرای قانون: ۱- بیش از ۲۰۰ جلسه کارگروه تخصصی طرح تحولات اقتصادی در دبیرخانه تشکیل شد.

۲- در بیش از ۱۰۰ جلسه کارگروه اصلی با ریاست رئیس‌جمهور و اعضای هیئت دولت و کارشناسان اقتصادی، تمامی ابعاد اجتماعی، اقتصادی و سیاسی طرح بررسی شد.

۳- ستادهای دانشگاهی با مسئولیت وزرا و ستادهای استانی با مسئولیت استانداران برای کسب آمادگی لازم تشکیل شد.

۴- تمامی دستورالعمل‌ها به آیین‌نامه‌های

اجرایی تبدیل و برای اجرای سیاست‌های تکمیلی بسته‌های حمایتی طراحی شد. ۵- اطلاع‌رسانی طرح به‌طور منظم با تشکیل همایش‌ها، جلسات توجیهی در استان‌ها و با نهادهای تخصصی، اصناف و فعالان اقتصادی صورت گرفت.

۶- بیش از ۸۰ سناریوی قیمت با بررسی تمامی آثار آن بر رفاه و قدرت خرید خانوارها، تولیدکنندگان، ملاحظات فنی قیمت‌گذاری، جانشینی حامل‌های انرژی، آثار تورمی، کشش‌های قیمتی و ملاحظات اجتماعی تهیه شد.

با اجرای قانون هدفمند کردن یارانه‌ها از ۲۸ آذر ۱۳۸۹، ستاد هدفمندسازی یارانه‌ها با ریاست معاون اول رئیس‌جمهور تشکیل شد و از آن زمان تاکنون این ستاد بدون وقفه تمامی آثار و پیامدهای طرح را رصد می‌کند. هشت جلسه ستاد تاکنون تشکیل شده و نظارت لازم به‌طور مستمر ادامه دارد. این درحالی است که در دبیرخانه، جلسات کارشناسی هر روز برای بررسی آثار و نتایج و مدیریت بهینه آن تشکیل می‌شود.

شایان توجه است که در بررسی‌ها و مطالعات، تمام تجارب جهانی مدنظر قرار گرفت، اما مدل اجرایی طرح مدل کاملاً بومی و ایرانی بود و به همین دلیل است که تمامی مجامع بین‌المللی با تمام نگرش‌های منفی که در ابتدا داشتند، پس از اجرای طرح آن را ستودند و بیانیه رسمی دادند و حتی آن را الگویی برای کشورهای حوزه منا (خاورمیانه و آفریقای شمالی) معرفی کردند. آنها هم‌اکنون هم دائماً در حال رصد کردن و خواهان استفاده از تجربیات آن هستند.

به‌علاوه نباید از این مهم غفلت کرد که در کنار تمام مطالعات، برنامه‌ریزی‌ها، همکاری‌ها، همدلی‌ها و عنایات، عزم جزم دولت و مردم پشت اجرای قانون وجود داشت. طرح به دل مردم نشست. مردم حس کردند این اصلاح اقتصادی آنها را به‌دست نیروها و قانونمندی‌های بی‌رحم بازارها نمی‌سپارد، بلکه از آنجا که رفاه و معیشت آنها برای سیاستگذار مهم است، در برنامه‌ای که دولت پیش‌رو دارد، به جبران و بهبود آن به‌خوبی توجه کرده است، از این‌رو با آن همراهی و حتی همدلی کردند و این یکی از رمزهای موفقیت طرح بود.

نکته مهم دیگر عدالت‌طلبی نهفته در طرح بود. مردم عموماً عدالت‌طلبند و حتی اگر طرحی سطح رفاه کنونی آنها

هدفمندی یارانه‌ها

گزارش

را کاهش دهد، اما منجر به افزایش عدالت شود، از آن حمایت می‌کنند. به همین دلیل است که با تمام ابهام‌ها، شایعات، تخریب‌ها و حتی تحریم‌هایی که برای اجرای طرح وجود داشت و برخلاف نظر برخی مخالفان که معتقد بودند طرح به دلیل آثار انتظاری غیرقابل مهارش در همان ابتدا شکست خواهد خورد، اجرای آن به آرامی انجام شد و آرام‌ترین دورانش ماه‌های اول اجرای آن بوده است، به طوری که تمامی شاخص‌های اقتصادی کشور در طول این ماه‌ها روال عادی خود را طی کرده‌اند.

آثار و پیامدهای اجرای قانون هدفمند کردن یارانه‌ها به تفکیک بخش‌ها

آثار و پیامدهای اجرای طرح را باید در قالب اهداف اولیه آن بررسی کرد:

۱- بخش کشاورزی

باتوجه به عزم وزارت اقتصاد به ارائه کمک‌های تأمین مالی به کشاورزان، باغداران و تولیدکنندگان بخش کشاورزی، تدوین بسته حمایتی از بخش کشاورزی یکی از سخت‌ترین مراحل در تدوین برنامه اجرای قانون هدفمند کردن یارانه بود، به نحوی که نزدیک به ۲ سال طول کشید. بارها جمع‌بندی و نتیجه‌گیری به دلیل نبود آمار و اطلاعات صحیح و یا انتقاد کارشناسان و نمایندگان دستگاه‌های مختلف به تعویق افتاد و در مجموع تدوین بسته کشاورزی با حساسیت‌های زیادی همراه بود.

هدف اول از اجرای این طرح حمایت از بخش‌ها در جهت تغییر فن‌آوری‌های موجود و انتقال به سوی فناوری نوین بوده است. افزایش قیمت انرژی باید این علامت را به مصرف‌کننده بدهد که با تغییر روش‌ها و ارتقای فناوری تولید به سمت بهینه حرکت کند. به عبارت دیگر، اصلاح مصرف انرژی و افزایش بهره‌وری دستاورد اجرای صحیح قانون هدفمند کردن یارانه‌هاست. افزایش قیمت حامل‌های انرژی بدون شک بر قیمت تمام شده محصولات اثر خواهد گذاشت و این موضوعی نیست که از آن غافل باشیم، اما هدف از اجرای طرح این است که تولیدکننده با افزایش بهره‌وری و ارتقای روش‌های تولید و فناوری خود، آثار افزایش قیمت حامل‌ها را جبران کند. در این میان آنچه شایان توجه است، پشتیبانی نظام بانکی کشور به ویژه

بانک کشاورزی از اجرای طرح‌های نوین در بخش کشاورزی بوده است و برای اجرای این طرح در بخش کشاورزی ۱۵۱ میلیارد تومان کمک برای مرغداران و دامداران و ۴۴ میلیارد تومان منابع برای بخش صیادی در نظر گرفته شده است. نزدیک به ۵۰۰ میلیارد تومان اعتبار نیز به بخش دام و طیور اختصاص می‌یابد تا صرف اصلاح سریع فرآیند تولید در این بخش شود.

هدف ما این است که با اجرای صحیح این طرح شاهد ارتقای بخش کشاورزی کشور، نهادینه شدن کشاورزی نوین و افزایش بهره‌وری در تولید باشیم و این هدف تا حدودی محقق شده است. برای مثال تا قبل از اجرای قانون هدفمند کردن یارانه‌ها، میزان آرد تخصیصی به نانویی‌ها ماهانه ۵۳۶ هزار تن بوده است. این در حالی است که متوسط آرد تخصیصی به نانویی‌ها در هفت ماه اول اجرای قانون هدفمند کردن یارانه‌ها به ۴۴۰ هزار تن کاهش یافته و مصرف آرد در این هفت ماه جمعاً ۶۷۲ هزار تن کاهش نشان می‌دهد.

۲- مصرف فرآورده‌های نفتی (گزارش مصرف از ۲۸ آذر تا چهار تیرماه ۱۳۹۰)

مصرف چهار حامل انرژی در کشور در قیاس با مدت مشابه سال قبل سه میلیارد و ۳۹۴ میلیون و ۶۵۰ هزار لیتر کاهش نشان می‌دهد. باوجود اینکه در سال ۱۳۸۹ حدود ۱/۶ میلیون خودرو و به وسایل نقلیه کشور اضافه شده است، طی این دوره مصرف بنزین ۸۵۰ میلیون لیتر کاهش یافته است.

به همین ترتیب مصرف گازوئیل ۷۳۴ میلیون و ۲۹۰ هزار لیتر، نفت سفید ۷۲۵ میلیون و ۶۵۰ هزار لیتر، نفت کوره یک میلیارد و ۸۵ میلیون و ۳۹۰ هزار لیتر و گاز مایع ۳۳۸ میلیون لیتر کاهش نشان می‌دهد.

۳- برق

طی دوره اجرای قانون هدفمند کردن یارانه‌ها مصرف برق دو درصد کاهش یافته است. این در حالی است که طی ۳۱ سال گذشته مصرف برق به‌طور متوسط سالانه هشت درصد رشد را تجربه کرده و سال قبل رشد مصرف آن حدود ۱۰ درصد بوده است. کاهش دو درصدی مصرف برق طی این دوره به معنی عدم نیاز به ایجاد یک نیروگاه پنج مگاواتی

است که حدود پنج میلیارد دلار هزینه دارد. همچنین ارزش اقتصادی دو درصد کاهش مصرف برق کشور دو میلیارد دلار برآورد می‌شود.

با این حال کاهش مصرف برق اغلب در بخش خانگی به وقوع پیوسته و طی این دوره مصرف برق صنایع ۱۳ درصد افزایش داشته است (رشد مصرف برق در بخش صنعتی در سال گذشته تنها پنج درصد بوده است). همچنین صادرات برق ۱۵ درصد و مصرف برق در بخش کشاورزی دو درصد رشد نشان می‌دهد.

۴- گاز

مصرف خانگی گاز در زمستان روزانه ۲۵-۲۰ میلیون مترمکعب برآورد شده، این در حالی است که مصرف آن در بهار با دو درصد کاهش مواجه شده است. مصرف گاز صنایع نیز ۱۲-۱۰ درصد افزایش داشته و طی این دوره ۴۵۰۰ واحد صنعتی جدید به شبکه گاز کشور متصل شده‌اند.

۵- تولید فولاد، سیمان و خودرو

سه رشته فعالیت استراتژیک فولاد، سیمان و خودرو ۳۲/۳ درصد ارزش افزوده صنعت، ۳۹/۳ درصد سوخت مصرفی کارگاه‌های صنعتی، ۱۳/۵ درصد صادرات این بخش و ۱۸ درصد اشتغال کارگاه‌های ۱۰ نفر کارگر و بیشتر را به خود اختصاص می‌دهند.

در پنج ماه نخست پس از اجرای قانون هدفمند کردن یارانه‌ها، تولید فولاد خام به بیش از ۵/۶ میلیون تن رسیده که ۱۲/۶۷ درصد نسبت به مدت مشابه سال قبل رشد نشان می‌دهد.

تولید محصولات فولادی نیز به ۶/۸ میلیون تن افزایش یافته که نسبت به مدت مشابه سال قبل بیش از ۹/۲۴ درصد رشد نشان می‌دهد.

تولید سیمان و کلینکر به ترتیب به ۲۴/۶۵ و ۲۶/۵۴ میلیون تن بالغ شده که نسبت به مدت مشابه سال قبل به ترتیب ۱۴/۳۵ و ۱۲/۲۴ درصد رشد نشان می‌دهد.

تولید خودرو نیز طی پنج ماه نخست پس از اجرای قانون هدفمند کردن یارانه‌ها به ۶۴۱ هزار و ۷۲۸ واحد رسیده که نسبت به مدت مشابه سال قبل ۲/۹۴ درصد رشد داشته است.

۶- توزیع درآمد

بانک مرکزی در گزارشی پیش‌بینی کرده است که پس از اجرای قانون هدفمند کردن یارانه‌ها، ضریب جینی

شهری به ۰/۳۷۰۸ و روستایی به ۰/۳۵۱۵ کاهش می‌یابد.

۷- قیمت

آثار و پیامدهای اجرای قانون را باید در قالب اهداف اولیه آن بررسی کرد و بخشی از افزایش قیمت کالاها و خدمات به دلیل سهم مصرف حامل‌های انرژی در آن کاملاً طبیعی بوده است.

آخرین آمار تورم که متعلق به تیرماه است، افزایش شاخص قیمت را نشان می‌دهد، اما تورم نقطه به نقطه ۱۲ ماه منتهی به تیرماه ۱۳۹۰ نسبت به تورم نقطه به نقطه ۱۲ ماه منتهی به خرداد ۱۳۹۰ کاهش نشان می‌دهد.

با این حال تنها حدود ۳/۸۸ واحد درصد از تورمی که در شاخص تورم نمایان شده، ناشی از آثار مستقیم اجرای قانون هدفمند کردن یارانه‌ها بوده است.

بخش دیگری از این افزایش ناشی از گرانی انرژی در سطح جهانی و به طریق اولی افزایش قیمت مواد غذایی در جهان بوده است. تنها ۱۲ قلم کالاهای وارداتی کشور که در سال ۱۳۸۹ حدود ۳۶/۴ واردات کشور را به خود اختصاص داده‌اند، از افزایش ۳۳/۵ درصدی قیمت در بازارهای جهانی برخوردار بوده‌اند.

۸- صادرات غیرنفتی

صادرات غیرنفتی کشور از آذر ۱۳۸۹ تا خرداد ماه ۱۳۹۰ (به‌جز اسفندماه) از روندی افزایشی برخوردار بوده است و صادرات نفتی کشور در سه ماه اول سال ۱۳۹۰ نسبت به مدت مشابه سال قبل ۲۶/۷۴ درصد افزایش نشان می‌دهد. این در حالی است که واردات کشور طی این دوره کاهش محسوسی را تجربه کرده است.

۹- سپرده‌های بانکی

سپرده‌های بانکی با ۲۴۶ هزار میلیارد تومان در آذرماه ۱۳۸۹ با ۱۱/۷ درصد رشد به ۲۷۵ هزار میلیارد تومان در خرداد ماه ۱۳۹۰ بالغ شده است. بالاترین رشد سپرده‌ها با ۲۷/۷ درصد مربوط به بهمن ماه ۱۳۸۹ و کمترین رشد سپرده‌های بانکی ۲۲/۴ درصد در خرداد ماه ۱۳۹۰ بوده است.

بدیهی است این قانون در ابتدای راه خود است و بسیاری از آثار آن را باید با تغییراتی که در فرآیندهای تولید اتفاق خواهد افتاد، در آینده مشاهده کرد. با این حال اجرای این قانون نشان داد که ما می‌توانیم کارهای بزرگی را با فکر و دانش خودمان در کشور انجام دهیم.

با امضای تفاهمنامه اعطای تسهیلات میان بانک و وزارت جهاد کشاورزی عملیاتی شد:

بهینه‌سازی مصرف انرژی در بخش کشاورزی

مبلغ تسهیلات در معرفی‌نامه‌های ارسالی تعیین می‌شود و نظارت بر مصرف آن به‌عهده بانک و واگذارنده اعتبار است. طول دوره بازپرداخت تسهیلات نیز دو سال تعیین شده است. شایان توجه است که اعتبار انرژی شناورهای صیادی در استان‌های خوزستان، بوشهر، هرمزگان، سیستان و بلوچستان، گیلان، مازندران و گلستان توزیع می‌شود.

تأمین نقدینگی خرید سوخت موردنیاز بهره‌برداران کشاورزی

براساس تفاهمنامه دیگری که میان بانک کشاورزی، وزارت جهاد کشاورزی و ستاد مدیریت حمل‌ونقل و سوخت به امضا رسیده است، در جریان اجرای قانون هدفمند کردن یارانه‌ها و به‌منظور تأمین نقدینگی خرید سوخت موردنیاز، اعتباری به میزان ۱۲۰۰ میلیارد ریال به بهره‌برداران کشاورزی اختصاص می‌یابد.

با اجرای قانون هدفمند کردن یارانه‌ها و واقعی شدن قیمت حامل‌های انرژی؛ اصلاح سیستم‌های کشاورزی در راستای کاهش مصرف سوخت، رویه‌ای اجتناب‌ناپذیر جلوه کرد و منابعی برای این منظور اختصاص یافت.

اما ارائه این منابع در قالب تسهیلات به بهره‌برداران بخش کشاورزی؛ همکاری تنگاتنگ بانک کشاورزی و وزارت جهاد کشاورزی - به‌عنوان دو نهاد تأثیرگذار و نقش‌آفرین در این عرصه - را ایجاب می‌کرد که این همکاری در قالب برپایی جلسات مستمر و امضای تفاهمنامه‌های مشترک به منصفه ظهور رسید.

دستورالعمل اجرایی و مفاد تفاهمنامه‌های یادشده با موضوع «اعطای تسهیلات یارانه‌ای اعتبارات هدفمند کردن یارانه‌ها» به مدیریت شعب بانک کشاورزی در استان‌ها ارسال شده و در محورهای زیر به اجرا درآمده است.

بهینه‌سازی مصرف انرژی سوخت شناورهای صیادی

براساس تفاهمنامه مشترک وزارت جهاد کشاورزی و بانک کشاورزی، بهینه‌سازی مصرف انرژی شناورهای صیادی از مواردی است که شامل اعطای تسهیلات یارانه‌ای می‌شود و اشخاص حقیقی و حقوقی بخش غیردولتی و تعاونی واجد شرایط که پس از اجرای قانون هدفمند کردن یارانه‌ها قصد بهینه‌سازی مصرف انرژی شناورهای صیادی خود را دارند؛ می‌توانند با معرفی سازمان جهاد کشاورزی استان‌ها از منابع داخلی بانک تسهیلات دریافت کنند.

سازمان جهاد کشاورزی استان‌ها متعهد است حداکثر مبلغ ۱۸ میلیارد ریال به‌عنوان یارانه سود و کارمزد تسهیلات اعطایی در چارچوب مفاد این تفاهمنامه و متناسب با تخصیص اعتبار دریافتی از خزانه به حسابی خاص در نزد بانک که «حساب قانون هدفمند کردن یارانه‌ها مربوط به بهینه‌سازی مصرف انرژی سوخت شناورهای صیادی در بخش کشاورزی - سال ۸۹» نامیده می‌شود، واریز کند.

بانک نیز در قبال تودیع مبلغ فوق، از محل منابع داخلی خود، ۱۵۰ میلیارد ریال تسهیلات بانکی به متقاضیان مشمول و واجد شرایط معرفی شده از سوی واگذارنده اعتبار (سازمان جهاد کشاورزی استان‌ها)، پرداخت می‌کند.

تسهیلات بانکی از محل این تفاهمنامه با نرخ سود و کارمزد ۴ درصد به متقاضیان واجد شرایط پرداخت می‌شود و چنانچه در طول اجرای تفاهمنامه نرخ سود و کارمزد سیستم بانکی تغییر یابد، به تناسب آن میزان نرخ سود، کارمزد و حجم تسهیلات سهم بانک نیز تغییر خواهد یافت. نکته شایان توجه این است که متقاضیان مشمول دریافت تسهیلات یارانه‌ای از محل این تفاهمنامه، از سهم آورده معاف هستند.

لیست متقاضیان نیز توسط اداره کل شیلات استان‌های ساحلی و مدیریت جهاد کشاورزی به معاونت برنامه‌ریزی و اقتصادی سازمان جهاد کشاورزی ارسال می‌شود و این معاونت لیست نهایی را به بانک معرفی می‌کند.

هدفمندی یارانه‌ها

گزارش

چنانچه متقاضی نسبت به بازپرداخت تسهیلات حداکثر تا سه ماه پس از سررسید اقدام نکند، مدیریت موظف است نسبت به تهیه فهرست افراد و ارسال آن به اداره کل وصول مطالبات و اجرا اقدام کند تا پس از ارسال آن به وزارت جهاد کشاورزی با هماهنگی ستاد مدیریت حمل و نقل و سوخت، نسبت به وصول مطالبات بانک و عدم تحویل سهمیه سوخت آتی متقاضی اقدام شود.

نحوه معرفی متقاضیان به بانک نیز چنین است که سازمان جهاد کشاورزی استان، فهرست بهره‌برداران مشمول دریافت تسهیلات را با ذکر مشخصات فردی، مبلغ تسهیلات، نوع بهره‌برداری، محل فعالیت و ظرفیت واحد تولیدی به مدیریت شعب بانک در استان ارسال می‌کند و هیچ بهره‌بردار از این لیست امکان دریافت تسهیلات را نخواهد داشت.

همچنین سقف نقدینگی قابل پرداخت به هر یک از زیربخش‌های موتورپمپ‌های کشاورزی ۱۰، قایق‌های صیادی ۵، لنج‌های صیادی ۱۵، گلخانه‌ها ۲۵، مرغداری‌ها ۲۰، دامداری‌ها ۱۰ و تراکتور و کمباین ۵ میلیون ریال خواهد بود.

اصلاح سیستم‌های حرارتی گلخانه‌ها و مراکز پرورش قارچ خوراکی

در پی اجرای قانون هدفمند کردن یارانه‌ها و واقعی شدن قیمت حامل‌های انرژی؛ در بخش کشاورزی، بهینه‌سازی مصرف سوخت و اصلاح سیستم‌های حرارتی گلخانه‌ها و پرورش قارچ خوراکی نیز ضرورت یافت و در همین راستا براساس توافق میان وزارت جهاد کشاورزی و بانک کشاورزی اعطای یارانه سود و کارمزد تسهیلات بانکی به فعالان این عرصه در دستور کار قرار گرفت، به طوری که در حال حاضر واجدین شرایط در چارچوب مفاد تفاهمنامه و با معرفی سازمان جهاد کشاورزی استان‌ها از محل منابع داخلی بانک تسهیلات دریافت می‌کنند.

بر اساس این تفاهمنامه واگذارنده اعتبار متعهد می‌شود حداکثر مبلغ ۱۰۷ میلیارد و ۷۰۰ میلیون ریال از محل اعتبارات به‌عنوان یارانه سود و کارمزد تسهیلات اعطایی، متناسب با تخصیص اعتبار دریافتی از خزانه، به حسابی خاص در نزد بانک واریز کند. این مبلغ پس از اعلام وصول بانک توسط ذی‌حساب واگذارنده اعتبار به هزینه قطعی منظور خواهد شد و بانک نیز درقبال تودیع مبلغ فوق در حد کفایت یارانه، مبلغ ۳۵۹ میلیارد ریال از محل منابع داخلی خود، به متقاضیان مشمول و واجد شرایط معرفی شده از سوی سازمان جهاد کشاورزی استان‌ها تسهیلات بانکی پرداخت می‌کند.

برابر ضوابط سیاستی- نظارتی شبکه بانکی، تسهیلات بانکی از محل این تفاهمنامه با نرخ سود و کارمزد ۴ درصد به متقاضیان واجد شرایط پرداخت و سهم آورده متقاضیان ۱۰ درصد تعیین می‌شود.

مدت زمان بازپرداخت این تسهیلات ۵ سال بدون دوران مشارکت و تنفس است و تضمین تسهیلات براساس مقررات جاری بانک تعیین می‌شود. برای گلخانه‌دارانی که از تسهیلات خرید سوخت استفاده می‌کنند، مابه‌التفاوت تسهیلات پرداختی تا سقف ۵۰ میلیون ریال از محل این اعتبار منظور خواهد شد. یادآور می‌شود که اعتبار بهینه‌سازی مصرف سوخت گلخانه‌ها و واحدهای پرورش قارچ در ۳۲ استان کشور توزیع می‌شود، اما یارانه سود و تسهیلات بانک در استان‌های مختلف، متفاوت است. نکته دیگر این است که «بانک می‌تواند در محاسبات خود،

مبلغ تسهیلات حداقل ۵ و حداکثر ۲۵ میلیون ریال تعیین شده است و با نرخ سود ۱۲ درصد در سال در اختیار متقاضیان قرار می‌گیرد. در صورت واریز یارانه توسط ستاد مدیریت حمل و نقل و سوخت به حساب بانک، ۸ درصد یارانه سود از محل کمک ستاد مدیریت حمل و نقل و سوخت تأمین و ۴ درصد به حساب مشتری منظور خواهد شد.

در صورتی که یارانه سود قبل از پرداخت تسهیلات به حساب بانک واریز نشود، قرارداد با سود کامل ۱۲ درصد در سال منعقد و متقاضی متعهد به بازپرداخت آن خواهد بود.

مدت بازپرداخت این تسهیلات دو سال تعیین شده و ستاد مدیریت حمل و نقل و سوخت، بازپرداخت اصل و سود تسهیلات بانک را تضمین کرده است.

مشمولین این تفاهمنامه دارندگان شناورهای صیادی، موتور پمپ‌های دیزلی، گلخانه‌داران، پرورش دهندگان قارچ، مرغداری‌ها و دارندگان تراکتور و کمباین هستند. تسهیلات یادشده نیز بدون در نظر گرفتن بدهی‌های بهره‌برداران کشاورزی به سیستم بانکی قابل پرداخت است.

این تسهیلات به صورت یکجا و در یک مرحله پس از انعقاد قرارداد شعبه مربوط با بهره‌برداران مشمول، به حساب کارت الکترونیکی مشتری نزد بانک کشاورزی یا کارت الکترونیکی شرکت ملی پخش و پالایش نزد بانک واریز خواهد شد و

طرح جامع کشاورزی حفاظتی - پروژه توسعه

براساس تفاهمنامه وزارت جهاد کشاورزی و بانک کشاورزی، به‌منظور بهینه‌سازی مصرف انرژی در بخش کشاورزی متقاضیان برای اجرای طرح جامع کشاورزی حفاظتی - پروژه توسعه (شامل خرید انواع گاوآهن قلمی، انواع خاک‌ورز مرکب، انواع ساقه خردکن، انواع بیلر و انواع بذرکار کشت مستقیم)، با معرفی سازمان جهاد کشاورزی استان‌ها از محل منابع داخلی بانک تسهیلات دریافت می‌کنند.

سازمان جهاد کشاورزی متعهد می‌شود حداکثر مبلغ ۶۴ میلیارد ریال به‌عنوان یارانه سود و کارمزد تسهیلات اعطایی در چارچوب مفاد این تفاهمنامه و متناسب با تخصیص اعتبار دریافتی از خزانه به حساب خاصی در نزد بانک واریز کند. بانک نیز در قبال تودیع این مبلغ در حد کفایت یارانه، مبلغ ۲۱۳ میلیارد و ۵۰۰ میلیون ریال از محل منابع داخلی خود به متقاضیان واجد شرایط معرفی شده از سوی سازمان جهاد کشاورزی استان، تسهیلات بانکی پرداخت می‌کند.

در این مورد نیز نرخ سود تسهیلات برای عقود بیش از دو سال، ۱۴ درصد در سال ۸۹ است که ۱۰ درصد آن از محل اعتبار این تفاهمنامه تأمین می‌شود و ۴ درصد باقیمانده برعهده متقاضی خواهد بود.

سه‌م آورده متقاضیان مشمول دریافت تسهیلات یارانه‌ای از محل این تفاهمنامه ۱۵ درصد تعیین می‌شود. مدت بازپرداخت تسهیلات نیز ۵ سال بدون دوران مشارکت و تنفس است. همچنین تضمین تسهیلات براساس مقررات جاری بانک تعیین می‌شود و ارسال دستورالعمل حسابداری و تهیه آمار، به عهده اداره‌های ذی‌ربط است.

بهینه‌سازی مصرف انرژی

واحدهای دامداری و پرورش طیور

اعطای تسهیلات یارانه‌ای قانون هدفمند کردن یارانه‌ها در بخش کشاورزی، شامل فعالیت درزمینه دام و طیور نیز می‌شود و بانک کشاورزی مکلف است برابر ضوابط نسبت به انعقاد قرارداد با مجری طرح (مرغدار) اقدام و اقساط تسهیلات را پس از دریافت پیشنهاد از مجری و تأیید آن توسط بانک و ناظر (کارشناس سازمان نظام مهندسی و کشاورزی منابع طبیعی) در وجه پیمانکار پرداخت کند.

فهرست پیمانکاران پس از تأیید ستاد مرکزی طرح به استان‌ها و بانک جهت اجرا ابلاغ خواهد شد. بدیهی است این فهرست براساس درخواست‌های رسیده جدید و عملکرد پیمانکاران با ابلاغ ستاد مرکزی، قابلیت افزایش و کاهش خواهد داشت.

اعضای کارگروه ویژه هدفمند کردن یارانه‌ها در بخش دام و طیور را، معاون امور تولیدات دامی سازمان جهاد کشاورزی استان، نماینده اتحادیه مرغداران استان به‌عنوان مجری طرح و نماینده بانک تشکیل می‌دهند و نماینده بانک باید قبل از تصویب در کارگروه به پرونده‌های مدنظر اشراف کامل داشته باشد و هنگام شرکت در کارگروه نظر نهایی کارشناسی بانک را اعلام کند.

یادآور می‌شود، طول دوره طرح برای دوران مشارکت حداکثر ۶ ماه و بازپرداخت آن در مجموع ۵ سال خواهد بود.

* این بند، فصل مشترک بسیاری از تفاهمنامه‌ها را تشکیل می‌دهد.

یارانه اختصاص یافته به بهره‌بردار را در طول دوران بازپرداخت محاسبه و به‌صورت یکجا در سال اول به حساب وصولی سود و بخشی از اصل تسهیلات مشتری منظور کند تا بهره‌بردار در سال اول فرصت بازسازی و تطابق با شرایط جدید را پیدا کند. بدیهی است در هر حالت حداکثر مبلغ پرداختی توسط مشتری در سررسیدهای مقرر، معادل اصل بعلاوه ۴ درصد سود متعلقه است و چنانچه مشتری در سررسید مقرر نسبت به پرداخت اقساط خود اقدام نکند، سود متعلقه (بعد از سررسید) با نرخ کامل و جریمه تأخیر محاسبه می‌شود. این موضوع باید در متن پیمان درج شود و به امضای دریافت‌کننده تسهیلات برسد.*

بهینه‌سازی مصرف انرژی موتور پمپ‌های دیزلی چاه‌های آب کشاورزی

بهینه‌سازی مصرف انرژی در موتور پمپ‌های دیزلی چاه‌های آب کشاورزی از موارد دیگری است که براساس توافق بانک کشاورزی و وزارت جهاد کشاورزی، متقاضیان آن مشمول دریافت یارانه سود و کارمزد تسهیلات بانکی هستند.

این تسهیلات در چارچوب مفاد تفاهمنامه با معرفی سازمان جهاد کشاورزی استان‌ها از محل منابع داخلی بانک پرداخت می‌شود و وزارت جهاد کشاورزی متعهد می‌شود حداکثر مبلغ ۸۲ میلیارد و ۴۰۰ میلیون ریال به‌عنوان یارانه سود و کارمزد در چارچوب مفاد تفاهمنامه و متناسب با تخصیص اعتبار دریافتی از خزانه به حساب خاصی در بانک واریز کند. بانک نیز در قبال تودیع مبلغ فوق، به‌میزان ۶۸۶ میلیارد و ۶۷۰ میلیون ریال از محل منابع داخلی خود، تسهیلات پرداخت می‌کند. نرخ سود تسهیلات همچون موارد قبل در نظر گرفته شده است و متقاضیان مشمول این دستورالعمل از سهم آورده معاف هستند. نظارت بر مصرف تسهیلات نیز به‌عهده بانک و واگذارنده اعتبار خواهد بود و طول دوره بازپرداخت دو سال است. نکته شایان توجه آن است که روش اجرای طرح بهینه‌سازی مصرف انرژی سوخت موتور پمپ در بخش کشاورزی از جمله شرح وظایف، اقدامات اجرایی، ضوابط فنی و توزیع استانی از سوی دفتر امور آب و خاک کشاورزی تهیه و توسط معاونت برنامه‌ریزی و اقتصادی ابلاغ می‌شود. اعتبار این دستورالعمل خارج از توازن منابع و مصارف خواهد بود.

**براساس تفاهمنامه
وزارت جهاد کشاورزی
و بانک کشاورزی،
به‌منظور بهینه‌سازی
مصرف انرژی در بخش
کشاورزی متقاضیان
برای اجرای طرح جامع
کشاورزی حفاظتی -
پروژه توسعه (شامل
خرید انواع گاوآهن
قلمی، انواع خاک‌ورز
مرکب، انواع ساقه
خردکن، انواع بیلر و
انواع بذرکار کشت
مستقیم)، با معرفی
سازمان جهاد کشاورزی
استان‌ها از محل منابع
داخلی بانک تسهیلات
دریافت می‌کنند**

در هر مرحله از پرداخت نقدی یارانه‌ها انجام می‌شود:

فراخوان برای ارائه خدمات مطلوب‌تر

راهنمای عمل شعب بانک کشاورزی در کسب رضایت مشتریان

در آستانه پرداخت یارانه‌های نقدی قانون هدفمند کردن یارانه‌ها، در هر مرحله، اداره کل نظارت و امور شعب بانک کشاورزی با ارسال دستورالعمل به مدیریت شعب بانک در تمامی استان‌ها، کسب آمادگی کامل شعب و واحدهای بانک جهت پرداخت یارانه‌های نقدی به مردم و ایفای وظایف محوله را مورد تأکید قرار می‌دهد. ترجیح‌بند این دستورالعمل‌ها ارائه خدمات بانکی مطلوب‌تر، برخورد مناسب با مردم و کسب رضایت مشتریان، مدیریت بهینه نقدینگی، حصول اطمینان از فعال بودن پایانه‌های الکترونیکی و کنترل و نظارت بر فرآیند پرداخت وجوه یارانه‌هاست.

براساس این دستورالعمل‌ها مدیران شعب بانک کشاورزی در سطح استان‌ها مکلف‌اند هنگام پرداخت نقدی وجوه یارانه‌ها، نکات زیر را به‌دقت مورد توجه و راهنمای عمل خود قرار دهند: از تاریخ شروع پرداخت یارانه‌های نقدی به مردم به مدت دو روز تعدادی از شعب به تشخیص مدیر استان، بعد از پایان ساعت اداری به‌عنوان کشیک جهت ارائه خدمات به مشتریان با رعایت مسائل ایمنی و امنیتی مفتوح باشد.

تمامی شعب تا زمانی که مراجعه‌کننده دارند، نسبت به انجام خدمات بانکی بدون محدودیت زمانی، با هماهنگی مدیریت و رعایت سایر ضوابط و مقررات مربوط اقدام کنند. به کارمندان شعب در مورد برخورد مناسب با مردم تأکید و یادآوری شود. بانک‌ها به مشتریانی که به شعب مراجعه می‌کنند، خدمات ارائه کنند و از ارجاع اجباری آنها به خودپردازها اجتناب ورزند.

از فعال بودن تمامی پایانه‌های الکترونیکی شامل دستگاه‌های خودپرداز (ATM)، کارت‌خوان‌های شعب (pinpad) پایانه‌های فروش و (pos) به‌ویژه وضعیت خدمت‌رسانی خودپردازها در شعب دارای دستگاه خودپرداز اطمینان حاصل شود.

مدیریت بهینه نقدینگی و تهیه اسکناس و ایران‌چک کافی برای تغذیه مناسب خودپردازها در سطح شعب استان مورد توجه قرار گیرد. در ضمن واحدهای ستادی و پشتیبانی مدیریت‌ها به مدت سه روز به‌صورت کشیک فعال باشند.

مردم برای خرید الکترونیکی از طریق پایانه‌های فروش به جای برداشت وجه از خودپردازها راهنمایی و تشویق شوند.

مبالغ یارانه‌های واریزی دولت به‌هیچ‌عنوان بابت مطالبات مشتریان برداشت نشود و ضروری است در حسن اجرای این مورد دقت و نظارت کافی به‌عمل آید.

مدیر گروه بازاریابی و بانکداری الکترونیک و کارشناس مربوط جهت سرکشی و رفع مشکلات احتمالی در مدت زمان فعالیت شعب در مدیریت حضور داشته و پس از آن به‌صورت on-call آمادگی لازم را داشته باشد. ۱۰- مسئولیت کنترل و نظارت نهایی پرداخت بهینه وجوه یارانه‌ها به مردم، برعهده مدیر استان خواهد بود و لازم است در صورت بروز هرگونه مشکل مراتب به‌سرعت به واحدهای ستادی در مرکز اطلاع‌رسانی شود. یادآور می‌شود در پایان تمامی این دستورالعمل‌ها که در قالب بخشنامه‌ها به استان‌ها ارسال می‌شود، بر ارائه خدمات بانکی مطلوب و کسب رضایت بیش‌ازپیش مردم و مشتریان تأکید شده است.

در گردهمایی مدیران شعب بانک کشاورزی استان‌ها با محوریت هدفمندی یارانه‌ها نحوه تخصیص اعتبارات بررسی شد:

مبنای سیاست‌های اعتباری اصلاح ساختار تولید است

کردن یارانه‌ها، آنچه در توان دارند به کار گیرند تا مسیر اجرای قانون هموار و انجام امور تسهیل شود.

وی توجه بیشتر به تولیدکنندگان بخش کشاورزی را مورد تأکید قرار داد و گفت: در حال حاضر کار اعتبارات ریز را به شعبه‌ها و رئیس شعبه سپرده‌ایم و این گام اول تعیین تکلیف اعتبارات خرد است. در گام‌های بعدی باید اعتبارات خرد را به بسترهای حقوقی جامعه کشاورزی بسپاریم و بر آنها نظارت کنیم. وی با بیان اینکه امسال تأکید بر صورتحساب‌های بیش از ۱۰ میلیارد ریال است، یادآور شد: موسسات اعتباری می‌توانند ۶۰ درصد فروش سه سال اخیر خود را در فصل تسهیلات استفاده کنند. از سوی دیگر، مجموع تعهدات هر ذی‌نفع حقیقی ۵ درصد و حقوقی نیز ۱۵ درصد است.

بصیری همچنین سقف تسهیلات شرکت‌ها را تا ۱۰ برابر سرمایه و اشخاص

۸ قانون هدفمندی یارانه‌ها مورد توجه قرار داد و گفت: بانک در ۶ سرفصل در مجموع ۱۶۰۰ میلیارد ریال یارانه گرفته است و باید ۷۰۳۵/۵ میلیارد ریال اعتبار پرداخت کند. این اعتبار در پرتفوی ۱۰۸ هزار میلیارد ریالی که برای پرداختی‌های امسال در نظر گرفته شده، یک رقم ۶ درصدی است که باید به‌درستی آن را هدایت کنیم.

اسماعیل بصیری از مدیران شعب حاضر در جلسه خواست در ارتباط با هدفمندی

گردهمایی مدیران شعب بانک کشاورزی استان‌ها با محوریت هدفمندی یارانه‌ها و با حضور اعضای هیئت‌مدیره، روسای ادارات کل و مدیران امور بانکی برگزار شد.

تفویض تعیین تکلیف اعتبارات خرد به شعبه‌ها

مدیر امور اعتبارات و وصول مطالبات بانک کشاورزی نیز در این گردهمایی، وظیفه بانک را در ارتباط با اجرای ماده

هدفمندی یارانه‌ها

گزارش

امسال در بخش نظارت بانک کشاورزی تغییراتی حاصل شده است که با توجه به آن کارگروه اعتبارات وصول شعب تا دو برابر حد نصاب و کارگروه نظارت در استان‌ها تا ۲ برابر حد نصاب و تا ۴ سال می‌توانند زمان مشارکت را تمدید کنند؛ همچنین کارگروه نظارت در اداره نظارت تا دو برابر حد نصاب و کارگروه نظارت بر ستاد بیش از حد نصاب می‌توانند به تعیین تکلیف بپردازند

در خط‌مشی سال ۹۰ بانک، در بخش نظارت تفویض اختیار بیشتری خواهیم داشت و دو برابر حد نصاب‌هایی که شعب در پرداخت تسهیلات و کارگروه‌ها در تصمیم‌گیری تسهیلات داشتند، به کارگروه‌های نظارت و خود شعب تفویض شده است

برخی از طرح‌های مشتریان بانک به بخش خصوصی، افزود: ما در مطالعات اقتصادی از تجربیات بخش خصوصی بهره می‌بریم و انتظار داریم در استان‌ها نیز این کار پیگیری شود.

به گفته وی، امسال در بخش نظارت بانک کشاورزی تغییراتی حاصل شده است، به گونه‌ای که کارگروه اعتبارات وصول شعب تا دو برابر حد نصاب و کارگروه نظارت در استان‌ها تا ۲ برابر حد نصاب و تا ۴ سال می‌توانند زمان مشارکت را تمدید کنند؛ همچنین کارگروه نظارت در اداره نظارت تا دو برابر حد نصاب و کارگروه نظارت بر ستاد بیش از حد نصاب می‌توانند به تعیین تکلیف بپردازند.

بصیری از مدیران خواست مشارکت‌هایی که در معرض عملیات نظارتی سیستم مکانیزه هستند و تقریباً ۴۰ تا ۴۵ درصد از منابع را در درون خود جای داده‌اند، هر چه زودتر تعیین تکلیف شوند و به مرحله فروش برسند.

وی در ادامه بر ارائه به‌موقع آمارها از سوی مدیران شعب استان‌ها و نیز استفاده از بخش خصوصی در امر نظارت بر طرح‌ها، نظارت طرح‌ها بعد از بهره‌برداری، نظارت بر تسهیلات سرمایه در گردش و ... تأکید کرد.

به گفته این مقام مسئول، سال گذشته سهم مطالبات سررسید گذشته و معوق از کل مطالبات بانک ۵/۶ درصد، سهم مطالبات مشکوک‌الوصول ۱۰/۹ درصد، سررسید از کل مطالبات ۸۳/۵ درصد و نسبت مانده به کل سیستم بانکی ۱۴/۴ درصد بود که نشان می‌دهد کارهای بزرگ و ارزشمندی انجام شده است.

به گفته وی بانک کشاورزی امسال تکلیف در وصول ۱۰۲ میلیارد ریال دارد که براساس خط‌مشی امسال بانک، تعیین سقف بخشودگی‌ها به عهده رؤسای شعب است.

وی با تأکید بر حفظ بهداشت اعتباری بانک تأکید کرد: تقویت ارتباط مستقیم و مستمر با مسئولان وصولی شعب از طریق دعوت و تهیه و تدوین نظام انگیزشی وصول مطالبات ارزی، امسال در دستور کار اداره است.

نظارت مکانیزه؛

نقطه عطفی در امر نظارت

رئیس اداره کل نظارت بر طرح‌ها و عملیات اعتباری، دیگر سخنران این

بانک ایجاد می‌کند، از ۲/۵ برابر شدن حد نصاب صدور ضمانتنامه‌ها خبر داد و گفت: از این پس می‌توان ۲/۵ برابر حد نصاب تسهیلات ضمانتنامه صادر کرد.

بصیری همچنین از نهایی شدن دستورالعمل ارزیابی و تهیه دستورالعمل برون‌سپاری در اداره اعتبارات خبر داد و صدور دستورالعمل ارزیابی را در تقویت نقش ارزیابان موثر دانست.

وی با اشاره به اینکه در بخش مطالعات سال گذشته هر کارشناس به‌طورمتوسط ۱۳۸ طرح را در اداره مطالعات بررسی کرده است، یادآور شد: مطالعات کلان، استانی و موردی، تهیه RFP، تهیه مقالات، تهیه اخبار و ایجاد نظام جامع اطلاعات سرمایه‌گذاری از جمله کارهایی است که در بخش مطالعات بانک، سامان گرفته است.

مدیر امور اعتبارات و وصول مطالبات بانک کشاورزی، با اشاره به برون‌سپاری

حقوقی را ۳۰ میلیارد ریال اعلام کرد و گفت: اشخاص حقوقی می‌توانند از این اعتبارات به‌صورت فردی استفاده کنند. مدیر امور اعتبارات و وصول مطالبات، کارنامه بانک را در بخش اعتباری اعم از پرداخت اعتبار، نظارت بر اعتبار و وصول مطالبات و نیز مطالعات و بررسی‌های اقتصادی موفق ارزیابی کرد و گفت: امسال شاهد تغییرات چشمگیری در بخش اعتباری هستیم.

بصیری افزود: در بخش اعتباری آیین‌نامه و دستورالعمل‌ها تغییر کرد، دستورالعمل اعتباری و گشایش اعتبارات اسنادی بازبینی شد و دستورالعمل صدور ضمانتنامه با توجه به انتظارات اعلام شده از سوی شعب حوزه تهران و مراکز استان‌ها دستخوش تغییرات عمده‌ای شد.

وی با اشاره به اینکه صدور ضمانتنامه یک کار خدماتی اعتباری است که اعتبار اجتماعی و اقتصادی خوبی برای

از بهره‌برداری گفت: اگر ارتباط خود را با مشتریان قطع کنیم و بر طرح‌ها نظارت نداشته باشیم، طرح سررسید گذشته و معوق می‌شود و از این رو تمهیداتی اندیشیده‌ایم تا طرح‌ها بعد از بهره‌برداری، مجدداً توسط کارشناسان بازبینی شوند.

وی ادامه داد: برنامه ما این است که از سال ۱۳۹۱ بازدید از طرح‌ها به صورت ماهانه انجام شود و به همین منظور افزایش بهره‌وری کارشناسان کشاورزی در امر نظارت در دستور کار ما قرار دارد. شاهرودی تصریح کرد: تلاش ما این است که با نظارت ویژه، طرح‌هایی که در سال ۱۳۹۰ سررسید مشارکتشان به پایان می‌رسد و به بهره‌برداری می‌رسند؛ به‌عنوان طرح‌های اشتغالزای به شورای عالی اشتغال و وزارت کار و امور اجتماعی اعلام کنیم.

رئیس اداره کل نظارت بر طرح‌ها و عملیات اعتباری بانک کشاورزی در پایان یادآور شد: امسال اعتبار بسیار خوبی برای آبیاری تحت فشار در نظر گرفته شده است و باید آمادگی لازم را کسب کنیم تا به محض تخصیص اعتبار، بتوانیم از این سیستم در شرایط مطلوب استفاده کنیم.

ثبت رکوردی بی‌نظیر در وصول مطالبات

رئیس اداره کل وصول مطالبات و اجرای بانک کشاورزی نیز در جمع مدیران شعب بانک استان‌ها گفت: در سال ۸۹ بانک بیش از ۹۳ هزار و ۴۰۰ میلیارد ریال وصولی داشت که با درصد وصولی ۷۷/۶ درصد، رکورد بی‌نظیری به ثبت رساند. نظر مرادی افزود: رشد حجم مطالبات غیرجاری بانک را هم به ۲۷ هزار و ۳۰ میلیارد کاهش دادیم و کاهش نسبت مانده به کل به ۱۵/۶ درصد رسید. به گفته وی در حوزه وصول مطالبات به این دلیل که سال گذشته، سال وصول مطالبات در بانک نامگذاری شده بود، این عملکرد مثبت به ثبت رسید.

سیاست‌های اعتباری سال ۹۰: جایگزین شدن ماشین‌های نو به جای ماشین‌های فرسوده

رئیس اداره کل اعتبارات و هدایت سرمایه‌گذاری بانک کشاورزی در این گردهمایی با تأکید بر اینکه مبنای سیاست‌گذاری اعتباری سال ۹۰ بانک

میلیارد ریال نیز در بخش ارزی، بیش از ۶ هزار میلیارد ریال نیز به مطالبات سررسید گذشته مشارکت‌های بانک که یا سررسید شده‌اند و یا طرح‌های راکد را تشکیل می‌دهند، بازمی‌گردد. به گفته وی حدود ۱۵ درصد مطالبات سررسید گذشته و معوق بانک ناشی از مشارکت‌هاست که یا راکد شده و یا از سررسید آن گذشته و تعیین تکلیف نشده است.

شاهرودی خطاب به مسئولان شعب استان‌ها گفت: در حال حاضر با اختیاراتی که تفویض شده، باید به‌گونه‌ای عمل کنید که از این پس طرح سررسید گذشته نداشته باشید و در همین راستا ضروری است که سررسید مشارکت‌های خود را یک ماه زودتر به شعب تحت امر خود اعلام کنید.

وی با اشاره به اینکه ۲۷۲۳ طرح راکد، بلا تکلیف و از موعد گذشته توسط کارگروه‌های ویژه اعزامی به استان‌ها بررسی شده است، یادآور شد: در طول مدتی که همکاران ما در استان‌ها بودند، ۷۸۶ طرح به ارزش ۹۸۵ میلیارد ریال تعیین تکلیف و ۱۹۳۷ طرح دیگر به صورت کاملاً مشخص و با شماره شناسایی‌های مشخص احصا شده است. رئیس اداره کل نظارت بر طرح‌ها و عملیات اعتباری بانک کشاورزی از اعزام هیئت‌هایی از ادارات اعتبارات، نظارت و وصول مطالبات به استان‌ها برای تعیین تکلیف طرح‌های باقیمانده خبر داد. وی با تأکید بر ضرورت نظارت بعد

گردهمایی بود که راه‌اندازی سیستم نظارت مکانیزه در بانک کشاورزی را نقطه تحولی در امر نظارت در بانک ارزیابی کرد و از مسئولان شعب استان‌ها خواست این سیستم را در شعب خود ارتقا دهند و نقاط ضعف آن را برطرف کنند.

خسرو شاهرودی گفت: نظارت مکانیزه رکن اساسی ما در بخش اعتباری است، چراکه یک نظارت خوب، ما را به وصول مطالبات مطلوب می‌رساند. به عبارت دیگر اگر نظارت خوب صورت بگیرد، بهره‌برداری از طرح و بازدهی آن مطلوب‌تر خواهد بود و می‌توانیم به راحتی قسط‌ها را وصول کنیم.

این مقام مسئول تصریح کرد: در خط‌مشی سال ۹۰ بانک، در بخش نظارت تفویض اختیار بیشتری خواهیم داشت و دو برابر حدنصاب‌هایی که شعب در پرداخت تسهیلات و کارگروه‌ها در تصمیم‌گیری تسهیلات داشتند، به کارگروه‌های نظارت و خود شعب تفویض شده است.

وی تصریح کرد: سال گذشته به مدت محدود بخش نظارت را تفویض اختیار کردیم و به نتایج مثبتی دست یافتیم. شاهرودی در بخش دیگری از سخنان خود گفت: بر اساس آمار، در پایان سال ۱۳۸۹ مانده مطالبات سررسید گذشته و معوق بانک در دو بخش ارزی و ریالی در مجموع حدود ۳۹ هزار میلیارد ریال بوده است؛ ۲۷ هزار میلیارد ریال در بخش ریالی و ۱۲ هزار و ۵۰۰

در سال ۸۹ بانک بیش از ۹۳ هزار و ۴۰۰ میلیارد ریال وصولی داشت که با درصد وصولی ۷۷/۶ درصد، رکورد بی‌نظیری به ثبت رساند

هدفمندی یارانه‌ها

گزارش

کشاورزی در ارتباط با قانون هدفمندی یارانه‌ها، اصلاح ساختار تولید است، تصریح کرد: برای برداشتن گام مثبت در بخش توسعه کشاورزی باید با نگاه این نگاه وارد شویم.

حمید میرزایی تصریح کرد: اکنون که به عرصه هدفمندی گام نهاده‌ایم، بحث کاهش هزینه‌های تولید مطرح است و این طور نیست که هر کس اراده کند و با هر شرایط به تولید محصول بپردازد و به نتیجه رضایت‌بخش دست یابد.

وی با اشاره به حساسیت اجرای قانون هدفمند کردن یارانه‌ها در بخش کشاورزی، گفت: هدفمند کردن یارانه‌ها مقوله‌ای است که همت عالی می‌طلبد.

میرزایی افزود: اگر عملکرد گذشته بخش کشاورزی را مرور کنیم به این نتیجه می‌رسیم که با وجود استفاده از انرژی ارزان، در پروژه‌ها خیلی موفق نبودیم، چنانچه به‌تازگی گروه‌هایی مسئول

تعیین تکلیف طرح‌های راکد شده‌اند و حداقل ۵ هزار طرح را بررسی کرده‌اند و این در حالی است که حدود دو تا سه برابر این ظرفیت طرح‌های بلا تکلیف داریم.

رئیس اداره کل اعتبارات و هدایت سرمایه‌گذاری بانک کشاورزی، خطاب به مسئولان شعب استان‌ها گفت: ما اگر نگاهمان را عوض نکنیم، ظرف دو، سه سال آینده با مشکلات بسیار جدی مواجه خواهیم شد زیرا طرح‌های ما در عرصه تولید به این دلیل که هزینه‌های تمام شده آنها بیش از حد متعارف است، نمی‌توانند در یک بازار رقابتی حضور پیدا کنند.

این مقام مسئول اضافه کرد: بحث اصلاح ساختار تولید را در بخش‌های آب، ماشین‌آلات و ... خواهیم داشت و باید نگاهمان را با توجه به قیمت تمام‌شده حامل‌های انرژی و هزینه‌های تمام‌شده تولید تغییر دهیم و واحدهایی را بپذیریم که مدیریت آن دارای تخصص و تجربه معقول باشد.

رئیس اداره کل اعتبارات و هدایت سرمایه‌گذاری بانک کشاورزی تصریح کرد: ما در بخش کشاورزی ناگزیر به اصلاح سیستم‌های گرمایشی و سرمایشی واحدهایی هستیم که به امر تولید اشتغال دارند. سال گذشته قیمت تمام‌شده محصولات واحدهای مرغداری کشور به دلیل برخورداری از یارانه سوخت، بیش از ۱۵۰۰ تومان از قیمت جهانی بالاتر بود.

وی ادامه داد: بخشی از توافقاتی که با وزارت جهاد کشاورزی داشته‌ایم در جهت اصلاح سیستم‌های سرمایشی و گرمایشی واحدهای مرغداری و دامداری بوده است.

میرزایی حمایت از واحدهای موجود در قالب زنجیره را مبنای دیگری برای سیاست‌های اعتباری امسال اعلام کرد و توضیح داد: ما در کشور شاهد فعالیت واحدهای مادری هستیم که در بطن خود به پرورش مرغ و گوشت نیز می‌پردازند؛ ما می‌توانیم بسیاری از واحدهای مرغ و گوشت را به آنها ارتباط دهیم و از هزینه‌های تولید بکاهیم؛ زیرا هزینه‌های تولید اگر بتواند از ابتدا تا انتها در یک زنجیره قرار بگیرد، کاهش چشمگیری خواهد یافت.

نکته دیگری که این مقام مسئول به‌عنوان مبنای سیاست‌های اعتباری سال ۹۰ در بحث هدفمندی یارانه‌ها مورد توجه قرار داد، بحث جایگزین شدن ماشین‌های نو به جای ماشین‌های فرسوده بود.

میرزایی گفت: ما در راستای کاهش مصرف سوخت به امر مکانیزاسیون ماشین‌های کشاورزی توجه خاص داریم، زیرا هرچه عمر مفید ماشین‌آلات پایین بیاید، ضریب استهلاک و سوخت آنها بالا می‌رود که خود عاملی برای افزایش تدریجی هزینه‌ها به‌شمار می‌آید.

وی تأکید کرد: پذیرش واحدهایی مدنظر است که از حداقل انرژی برای تولید استفاده کنند و این مستلزم طراحی یک

سازه مناسب در واحدهاست. همان گونه که در یک واحد مرغداری در مازندران، به دلیل تعبیه یک سازه مناسب اختلاف دمای ساختمان با بیرون به حدود ۱۴ درجه رسیده و مصرف انرژی بیش از ۶۰ تا ۷۰ درصد کاهش یافته است.

رئیس اداره کل اعتبارات و هدایت سرمایه‌گذاری بانک کشاورزی ادامه داد: ما امروز راهی جز این نداریم که برای احداث واحد مرغداری، سازه‌های آن را با دید فنی و تخصصی طراحی کنیم و در اجرا هم نظارت داشته باشیم؛ تأکید بر این است که واحدهایی را بپذیریم که دارای ساختار مدیریتی مناسب و توان تخصصی و کارشناسی بالا باشند.

به گفته این مقام مسئول ۷ هزار میلیارد ریال از اعتبارات بانک در بخش جوجه اداره شده هزینه می‌شود که ۱۰ درصد این جوجه در اختیار مشتری قرار می‌گیرد، از این رو بانک باید در انتخاب مشتریان خود دقت و کسبانی را انتخاب کند که با استفاده درست از پول؛ هم خود به بازدهی مطلوبی دست یابند و هم بانک را دچار مشکل نکنند.

وی با تأکید بر عدم اجرای طرح‌های خاص در مناطقی که مزیت اجرای چنین طرح‌هایی را ندارند، گفت: احداث مرغداری در یک استان شمال کشور، دارای مزیت است، اما یک مرغداری در جنوب کشور هیچ مزیتی ندارد و نمی‌تواند با مرغداری منطقه شمال وارد عرصه رقابت شود و راندمانی در سطح آن داشته باشد.

ما در راستای کاهش مصرف سوخت به امر مکانیزاسیون ماشین‌های کشاورزی توجه خاص داریم، زیرا هرچه عمر مفید ماشین‌آلات پایین بیاید، ضریب استهلاک و سوخت آنها بالا می‌رود که خود عاملی برای افزایش تدریجی هزینه‌ها به‌شمار می‌آید

مروری بر عملکرد بانک کشاورزی در پرداخت نقدی یارانه‌ها

گام‌هایی برای ارائه خدمات مطلوب‌تر

گفت‌وگو با مدیر امور برنامه‌ریزی و بازاریابی بانکی

شاید به جرأت بتوان گفت که نخستین نشانه‌های اجرای قانون هدفمند کردن یارانه‌ها، در نظام بانکی نمایان شد؛ با مراجعه مردم برای افتتاح حساب یا اختصاص حساب‌های قبلی و اعلام آن به وزارت رفاه و تأمین اجتماعی. گام بعدی بسیج امکانات و توان بانک‌ها برای پرداخت به‌موقع و هماهنگ یارانه‌ها بود که اتخاذ تدابیر و راهکارهای عملیاتی ویژه‌ای را می‌طلبید.

در گفت‌وگو با مسعود آتشی، مدیر امور برنامه‌ریزی و بازاریابی بانکی بانک کشاورزی، به مرور عملکرد و راهکارهای اجرایی این بانک در راستای پرداخت نقدی یارانه‌ها پرداخته‌ایم. بخوانید.

همراه بود. برنامه نرم‌افزاری سایت Ebank.Refahi.IR در تمامی ۱۹۰۰

شعبه بانک نصب شد و تمامی شعب می‌توانستند با شناسه کاربری و رمز ورود به این سایت وارد شده و نسبت به ثبت و تایید حساب‌های سرپرستان خانوار اقدام کنند. به این نکته نیز اشاره کنم که ما آخرین اطلاعات و آمار دریافتی در این زمینه را به مدیریت‌ها منعکس می‌کردیم. به‌عبارت‌دیگر به‌منظور اطلاع‌رسانی به مدیریت‌ها و شعب، فهرست اسامی سرپرستان خانوارها (حساب‌های واریز شده و مشکل‌دار واریز نشده) در مراحل مختلف واریز یارانه‌های نقدی در اختیار آنها قرار داده می‌شد. در حال حاضر هم این کار صورت می‌گیرد و تغییرات را به مدیریت‌ها و شعب ابلاغ می‌کنیم.

■ در زمان پرداخت یارانه‌های نقدی یکی از مشکلاتی که بانک‌ها با آن مواجه‌اند، ازدحام مردم در شعب بانک و به تبع آن طولانی شدن صف انتظار مشتریان است. بانک کشاورزی برای رفع این معضل و اینکه خدمات‌دهی به مردم با سهولت بیشتری همراه باشد، از چه ابزاری استفاده می‌کند؟

بدیهی است که برای حل این مشکل، بانک ارائه خدمات پرداخت از طریق کانال‌های الکترونیکی را مورد توجه قرار داده است. ارسال دستورالعمل صدور کارت برای مشمولین فاقد کارت بانکی، تجهیز فنی خودپردازها و مدیریت نقدینگی، آمادگی کامل دستگاه‌های پایانه فروش و دستگاه‌های خودپرداز از جمله اقدامات بانک برای کاهش حضور فیزیکی مردم در شعب به‌شمار می‌آید.

تمهید دیگری که در این راستا اندیشیده شده، تعیین شعب کشیک در زمان پرداخت

که ایجاد هماهنگی لازم برای اجرای طرح و راهنمایی شعب را به عهده دارد.

■ در خصوص هدفمندی یارانه‌ها، برای اطلاع‌رسانی خدمات بانک به مردم از چه شیوه‌هایی استفاده شد؟

به‌منظور اطلاع‌رسانی به مشتریان و شعب از اطلاعات مربوط به واریز یارانه‌های نقدی، سایتی با نشانی <https://yaraneh.agri-bank.com> توسط بخش IT بانک طراحی و راه‌اندازی شده است.

همچنین مرکز ارتباط سبز بانک کشاورزی به‌منظور اطلاع‌رسانی به مشتریان مشمول دریافت یارانه، با شماره تلفن ۸۱۳۰۱ به صورت ۲۴ ساعته آماده پاسخگویی و انتقال موارد و مشکلات مطرح شده به ادارات ذی‌ربط است.

■ اما حتما تأیید می‌فرمایید که بسیاری از اقسار جامعه و به‌ویژه سالخوردگان به اینترنت آشنایی و دسترسی ندارند. برای این عده چه تسهیلاتی قائل شدید؟

تشکیل میز امداد یارانه‌های نقدی را می‌توان اقدامی در همین راستا تلقی کرد. میز امداد یارانه‌های نقدی در مقاطع واریز یارانه‌ها تشکیل می‌شود و ضمن پاسخگویی به پرسش‌ها و ابهامات متقاضیان دریافت یارانه و شعب بانک، راهنمایی‌های لازم ارائه می‌کند.

راه‌اندازی سایت Ebank.Refahi.IR در شعب نیز به‌منظور سهولت کار عموم مشتریان و یاری رساندن به هموطنانی که با اینترنت آشنایی ندارند، صورت گرفت زیرا شاهد بودیم که بسیاری از افراد برای ثبت اطلاعات خانوار خود در سایت Refahi.IR با مشکل مواجه بودند؛ مضاف بر اینکه ورود به این سایت هم به دلیل تراکم بسیار بالا با دشواری‌هایی

■ همان‌گونه که مستحضرد براساس ماده ۷ قانون هدفمند کردن یارانه‌ها، دولت مجاز است حداکثر تا ۵۰ درصد خالص وجوه حاصل از اجرای قانون را در قالب یارانه نقدی به حساب خانوارها واریز کند و این مسئولیت به بانک‌ها واگذار شده است. بفرمایید بانک کشاورزی برای ایفای این تعهد و پرداخت یارانه‌های نقدی چه تمهیداتی اندیشیده است؟

نخستین اقدام، تشکیل ستاد مرکزی هدفمندسازی یارانه‌ها بود. ستاد مرکزی با عضویت مدیران امور و روسای ادارات مرتبط، برای اجرایی کردن ماده ۷ قانون هدفمندسازی یارانه‌ها تشکیل شد و هماهنگی و کنترل مراحل اجرایی طرح و صدور دستورالعمل‌های اجرایی لازم را به‌عهده گرفت. همچنین کارگروهی متشکل از کارشناسان مرتبط با قانون هدفمندی، به‌صورت تخصصی امور مربوط به واریز یارانه‌های نقدی، کنترل حساب‌ها، واریز یارانه افراد جامانده و راهنمایی مشتریان را انجام می‌دهند.

■ ستاد مرکزی در تهران شکل گرفت؟

بله. در استان‌ها با عضویت مدیران و معاونین ستادی بانک، ستادهای استانی تشکیل شده است و مجموعه اقدامات اجرایی در استان‌ها از طریق این ستادها پیگیری می‌شود.

دیگر اقدام بانک در بدو اجرای قانون تعیین کارشناس معین برای شعب بود. لازم به توضیح است که شعب بانک براساس ویژگی‌های محلی و تعداد حساب‌های مفتوحه در گروه‌هایی دسته‌بندی شده‌اند. به ازای هر دسته از طریق ستاد استانی یک کارشناس معین برای این شعب در نظر گرفته شده است

وجوه یارانه‌هاست که به‌منظور کاهش تراکم مشتریان در شعب و رضایت مشتریان، تعدادی از شعب در ایام واریز یارانه‌های نقدی به‌صورت کشیک ساعات بیشتری را در طول روز به ارائه خدمت می‌پردازند.

■ آیا هم‌زمان با اعلام عمومی واریز وجوه نقدی یارانه‌ها، امکان برداشت وجوه در بانک کشاورزی وجود دارد؟

به‌عبارت‌دیگر آیا تاکنون اتفاق افتاده است که مشتری پس از اعلام عمومی به بانک مراجعه کند و شعب بانک به دلیل نبود موجودی، پاسخگوی او نباشند؟

خیر. ما به‌منظور واریز **online** وجوه یارانه‌ای تمهیداتی اندیشیده‌ایم؛ به این ترتیب که با انجام پیش‌بینی‌های لازم فنی و تأمین برنامه‌های نرم‌افزاری لازم برای واریز دسته‌ای، مبالغ یارانه مراحل قبلی در همان روز دریافت فایل واریزی از سازمان هدفمندسازی یارانه‌ها به حساب متقاضیان دریافت یارانه واریز می‌شود.

■ آیا شعب تهران و شهرستان‌ها در زمان پرداخت‌ها به‌صورت هماهنگ عمل می‌کنند؟ به‌ر حال شعب بانک کشاورزی در سطح کشور گسترده است و پرداخت هم‌زمان وجوه یارانه، مستلزم ایجاد هماهنگی، وحدت‌رویه و مدیریت قوی است. این هماهنگی چگونه اتفاق می‌افتد؟

ما بر نحوه عملکرد مدیریت‌ها و شعب کنترل داریم و ضمن اعلام فراخوان، مدیران ستادی بانک در استان‌ها گرد هم می‌آیند و در گردهمایی‌های مختلف، موضوع مدیریت صحیح یارانه‌های نقدی و حل مشکلات احتمالی متقاضیان مطابق دستورالعمل‌های صادره از ستاد مرکزی مورد تأکید قرار می‌گیرد و راهکارهایی برای ایجاد وحدت‌رویه و هماهنگی بیشتر ارائه می‌شود.

■ و نکته پایانی؟

نکته‌ای که لازم می‌دانم به آن اشاره کنم و می‌توان آن را در زمره اقدامات بانک کشاورزی در راستای پرداخت نقدی یارانه‌ها قرار داد، اصلاح کد ملی حساب‌های یارانه‌ای است. باتوجه به اینکه تعداد قابل توجهی از حساب‌های اعلام شده متقاضیان برای دریافت یارانه، فاقد کد ملی در سیستم مهرگستر بوده است، با پیگیری‌های مستمر از مدیریت‌ها و شعب، کد ملی حدود ۱۲۰ هزار نفر از متقاضیان یادشده در سیستم مهرگستر ثبت و اصلاح شد که گامی در راستای شناسایی دقیق مشتریان و تسهیل خدمت‌رسانی به‌شمار می‌آید.

۳۰ درصد منابع حاصل از هدفمند کردن یارانه‌ها به واحدهای اقتصادی تخصیص می‌یابد

۸ پروژه درگرو اجرای ماده ۸

کلیات قانون هدفمند کردن یارانه‌ها در بخش کشاورزی شامل ۸ پروژه به ترتیب زیر است:

- ۱- بهینه‌سازی مصرف سوخت در واحدهای مرغداری
 - ۲- بهینه‌سازی مصرف سوخت در واحدهای گاو‌داری صنعتی شیری
 - ۳- بهینه‌سازی مصرف سوخت از طریق جایگزینی تراکتور و کمباین‌های فرسوده
 - ۴- کشاورزی حفاظتی
 - ۵- بهینه‌سازی مصرف سوخت با اصلاح سیستم حرارتی گلخانه‌ها
 - ۶- بهبود روش‌های آبیاری و زیرساخت‌های آب و خاک
 - ۷- طرح اصلاح و احیای باغات
 - ۸- اصلاح مکانیزاسیون مزارع آبی‌پروری به‌منظور ارتقای بهره‌وری
- این پروژه‌ها در طول ۵ سال و به تفکیک، به مرحله اجرا درمی‌آیند. شایان توجه است که قانون هدفمند کردن یارانه‌ها مصوب ۱۳۸۸/۱۰/۱۵ شامل ۱۶ ماده است که براساس ماده ۸ آن دولت مکلف است ۳۰ درصد خالص وجوه حاصل از اجرای این قانون را برای پرداخت کمک‌های بلاعوض، یا یارانه سود تسهیلات و یا وجوه اداره شده برای اجرای موارد زیر هزینه کند:
- الف- بهینه‌سازی مصرف انرژی در واحدهای تولیدی، خدماتی و مسکونی و تشویق به صرفه‌جویی و رعایت الگوی مصرف که توسط دستگاه اجرایی ذی‌ربط معرفی می‌شود.
 - ب- اصلاح ساختار فناوری واحدهای تولیدی در جهت افزایش بهره‌وری انرژی، آب و توسعه تولید برق از منابع تجدیدپذیر.
 - ج- جبران بخشی از زیان شرکت‌های ارائه‌دهنده خدمات آب و فاضلاب، برق، گاز طبیعی و فرآورده‌های نفتی و شهرداری‌ها و دهیاری‌ها ناشی از اجرای این قانون.
 - د- گسترش و بهبود حمل‌ونقل عمومی در چارچوب قانون توسعه حمل‌ونقل عمومی و مدیریت مصرف سوخت و پرداخت حداکثر تا سقف اعتبارات ماده ۹ قانون مذکور.
 - هـ - حمایت از تولیدکنندگان بخش کشاورزی و صنعتی.
 - و - حمایت از تولید نان صنعتی.
 - ز - حمایت از توسعه صادرات غیرنفتی.
 - ح- توسعه خدمات الکترونیکی تعاملی با هدف حذف و یا کاهش رفت و آمدهای غیرضروری.

تبصره - آیین‌نامه اجرایی این ماده شامل چگونگی حمایت از صنایع، کشاورزی و خدمات و نحوه پرداخت‌های موضوع این ماده حداکثر سه ماه پس از تصویب این قانون با پیشنهاد وزرای امور اقتصادی و دارایی، صنایع و معادن، جهادکشاورزی، بازرگانی، نفت، نیرو، کشور، اتاق بازرگانی و صنایع و معادن ایران، اتاق تعاون و رئیس سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی کشور به تصویب هیئت وزیران می‌رسد. براساس ماده ۹ نیز، منابع موضوع ماده ۸ این قانون اعم از وجوه اداره شده از طریق بانک‌ها و مؤسسات مالی و اعتباری دولتی و غیردولتی در اختیار اشخاص مذکور قرار خواهد گرفت.

اقدامات انجام شده درخصوص ماده ۸

براساس آیین‌نامه اجرایی ماده ۸ قانون هدفمند کردن یارانه‌ها در چارچوب مصرف تعیین شده در این ماده، باید بسته‌های حمایتی صنعت و معدن، کشاورزی، حمل‌ونقل، تولید نان صنعتی، توسعه صادرات غیرنفتی، توسعه خدمات الکترونیکی، بهینه‌سازی مصرف انرژی در واحدهای پتروشیمی و پالایشگاه‌ها، نیروگاه‌ها، شرکت‌های آب و فاضلاب، واحدهای صنفی و کارگاه‌های تحت پوشش قانون تعاونی‌ها، شهرداری‌ها و دهیاری‌ها از جانب دستگاه‌های اجرایی تهیه و به تصویب

کارگروه‌های مربوط برسد.

بر اساس تصمیم وزیران عضو کارگروه بررسی آیین‌نامه‌های قانون هدفمند کردن یارانه‌ها، همه دستگاه‌های اجرایی مشمول قانون موظفند تا پایان آبان ماه هر سال برای پیش‌بینی اعتبارات سال بعد، فهرست تمام فعالیت‌ها، طرح‌ها، پروژه‌ها، تعهدات دستگاه و موضوعات پیشنهادی بخش یا بخش‌های مربوط به خود را که قبلاً در بسته حمایتی مربوط به تصویب کارگروه رسیده است به همراه منابع موردنیاز به تفکیک سود تسهیلات، کمک بلاعوض و وجوه اداره شده به سازمان هدفمندسازی یارانه‌ها ارسال کنند.

سازمان هدفمندسازی یارانه‌ها هم موظف است در هر سال و ظرف سی روز پس از ابلاغ قانون بودجه کل کشور و براساس پیشنهاد دستگاه‌های اجرایی و منابع این آیین‌نامه، اعتبارات هر بخش به تفکیک سود تسهیلات، کمک بلاعوض و وجوه اداره شده براساس ارزش تولید، ارزش صادرات، شدت و بهره‌وری انرژی، میزان حمایت ناشی از اعمال قیمت‌های تبعیضی انرژی، میزان یارانه تخصیصی در قوانین بودجه سنواتی، سهم کالا یا خدمت در سبد مصرفی، نرخ حمایت موثر تعرفه‌ای، تخفیفات و ترجیحات مالیاتی و سایر تکالیف مشخص شده در قانون را تعیین و برای تصویب به مجمع عمومی سازمان ارائه کند.

بر اساس این مصوبه، سازمان هدفمندسازی یارانه‌ها موظف است در چارچوب مفاد اساسنامه خود، منابع لازم و اعتبارات موضوع این آیین‌نامه را در مقاطع زمانی مناسب و مطابق سهمیه مصوب مجمع عمومی سازمان به ترتیب مقرر براساس قرارداد فی‌مابین در اختیار بانک‌های عامل قرار دهد.

بر اساس این مصوبه، معرفی اشخاص حقیقی یا حقوقی مشمول به بانک‌های عامل متناسب با اعتبارات هر بخش از جانب دستگاه‌های اجرایی ذی‌ربط صورت می‌پذیرد. همچنین تمام پرداخت‌های انجام شده موضوع این آیین‌نامه در قالب یارانه سود تسهیلات و کمک‌های بلاعوض به حساب هزینه قطعی منظور خواهد شد. به‌علاوه، دستگاه اجرایی موظف است شرایط استفاده از وجوه اداره شده شامل مبلغ، نوع مصرف، مدت اجرا، نحوه بازپرداخت، وثایق و تضمین‌های قابل‌اخذ و سایر شرایط موثر در موضوع را مطابق قرارداد فی‌مابین تعیین و به بانک‌های عامل اعلام کند. مسئولیت این بانک‌ها متناسب با شرایط تعیین شده از جانب دستگاه اجرایی و قوانین و مقررات حاکم بر نظام بانکی خواهد بود.

پرداخت یارانه سود تسهیلات و کمک‌های بلاعوض منوط به قراردادی است که میان بانک عامل و دستگاه اجرایی و سازمان هدفمند کردن یارانه‌ها از یک سو و بانک عامل و متقاضی از سوی دیگر منعقد می‌شود.

در راستای اجرای ماده ۸ قانون هدفمند کردن یارانه‌ها، دستورالعمل اجرایی نحوه ارائه خدمات بانکی توسط بانک مرکزی تدوین و ابلاغ شده است. همچنین مفاد قراردادهای عاملیت وجوه اداره شده سه‌جانبه میان سازمان، دستگاه اجرایی و بانک و قرارداد عاملیت وجوه اداره شده دوجانبه میان دستگاه اجرایی و بانک توسط نمایندگان شبکه بانکی در محل شورای هماهنگی بانک‌ها تهیه شده است و در حال حاضر شبکه بانکی با تجهیز نیروی انسانی و ابزارهای موردنیاز در راستای نظارت بر مصرف صحیح یارانه‌ها در چارچوب وظایف و مسئولیت‌های مقرر آمادگی کامل جهت اجرای مفاد ماده یادشده را دارد.

در این خصوص تفاهم‌نامه‌هایی به‌منظور پشتیبانی از اجرای قانون هدفمند کردن یارانه‌ها، تنظیم بازار (خرید، ذخیره‌سازی و توزیع برخی کالاها)، زیرساخت‌های بازرگانی (سرمايه‌گذاري ثابت)، فروشگاه‌های زنجیره‌ای، خرده‌فروشی، خرید کالاهای اساسی و حمایت از ناوایی‌های صنعتی؛ میان بانک‌ها و وزارتخانه‌های ذی‌ربط منعقد و تسهیلاتی پرداخت شده است.

در گفت‌وگو با کارمندان شعبه شهر آرای بانک کشاورزی مطرح شد:

چالش‌ها و فرصت‌های پرداخت نقدی یارانه‌ها

شبکه بانکی به‌عنوان بازوی توانمند دولت در اعمال سیاست‌های پولی، تنظیم جریان نقدینگی و تامین سرمایه لازم در اقتصاد ملی؛ به دولت در تحقق اهداف برنامه‌های توسعه و سیاست‌های کلان کشور یاری می‌رساند. هدفمند کردن یارانه‌ها نیز که از آن به‌عنوان انقلاب بزرگ در توسعه و اقتصاد کشور یاد می‌شود؛ براساس مفاد مواد ۷، ۸ و ۹ خود؛ شبکه بانکی را یکی از اصلی‌ترین عناصر در اجرای موفق این قانون معرفی می‌کند. تجربه هفت ماه گذشته نیز مؤید این مطلب است که نظام بانکی کشور در اجرای قانون هدفمند کردن یارانه‌ها، به‌ویژه پرداخت نقدی یارانه‌ها، نقش بسزا و بی‌بدیلی ایفا کرده است؛ با این حال بانک‌ها برای طی این فرآیند با فرصت‌ها و چالش‌های بسیاری مواجه شدند که اجتناب‌ناپذیر می‌نماید.

در گفت‌وگو با کارمندان بانک کشاورزی شعبه شهر آرا این فرصت‌ها و چالش‌ها را بررسی کرده‌ایم تا نمونه‌هایی عینی و تجربی از آثار اجرای قانون هدفمندی بر نظام بانکی، پیش‌رو داشته باشیم.

آنها به استفاده از عابربانک‌ها خلاصه نمی‌شود؛ چراکه به زمان پرداخت و تاریخ دقیق واریز یارانه‌ها نیز توجه نمی‌کنند. گاه و بیگاه و زمان‌های غیر از اعلام عمومی پرداخت یارانه‌ها به بانک مراجعه دارند و ما باید در این مورد که چرا یارانه‌ها پرداخت نشده است و احیاناً مبالغ یارانه‌ها، به آنها پاسخگو باشیم و در آماج تیر انتقادهای آنها قرار بگیریم. حتی در بعضی موارد ملاحظه می‌کنیم که این افراد مدت‌ها در صف انتظار می‌نشینند و زمانی که نوبت آنها فرامی‌رسد، در پشت باجه یارانه خود را طلب می‌کنند و در واکنش به این پاسخ متصدی باجه که یارانه‌ای واریز نشده است، عصبانی می‌شوند.»

قاسمی‌نژاد در پاسخ به این پرسش که آیا کند بودن سیستم‌ها را به مسئولان منتقل کرده‌اید، می‌گوید: «این مشکل تنها در زمان پرداخت یارانه‌ها بروز می‌کند و مربوط به حجم بالای کار است چون هم ATMها در حال سرویس‌دهی هستند و هم ما مشغول کار هستیم. باتوجه به اینکه سیستم‌ها ماهواره‌ای است، این موارد طبیعی به نظر می‌رسد و در مواقع دیگر این کندی وجود ندارد.»

بهنام اسدی اربابی، رئیس شعبه شهر آرا نیز بیشترین مشکلاتی که بانک در زمان پرداخت یارانه‌های نقدی با آن دست‌به‌گریبان است را ازدحام کاری که حدود سه روز به‌طول می‌انجامد و موجب ایجاد صف در پشت باجه می‌شود، کندی سیستم‌ها به دلیل حجم بالای تراکنش ATMها و عدم تمایل افراد - عموماً سالمندان - به استفاده از عابربانک‌ها می‌داند.

او در عین حال می‌افزاید: «بیشترین نقل‌وانتقال یارانه‌ها توسط سیستم ATM انجام می‌شود و این سیستم جوابگوی مراجعان است. در همین راستا تمهیداتی اندیشیده‌ایم و ضمن هماهنگی با خزانه‌داری تلاش کرده‌ایم پول‌رسانی به این سیستم‌ها به‌موقع انجام شود تا از این رهگذر خدمات مفیدی به مردم ارائه دهیم.» اسدی اربابی در پاسخ به این پرسش که آیا اتفاق افتاده است که موجودی بانک تمام شود و بانک در پرداخت یارانه،

سالمندان و افراد مسن معمولاً به زمان پرداخت و تاریخ دقیق واریز یارانه‌ها توجه نمی‌کنند و گاه و بیگاه در زمان‌هایی غیر از اعلام عمومی پرداخت یارانه‌ها به بانک مراجعه دارند و ما باید در این مورد که چرا یارانه‌ها پرداخت نشده است و احیاناً مبالغ یارانه‌ها، به آنها پاسخگو باشیم و در آماج تیر انتقادهای آنها قرار بگیریم

افزایش شدید حجم عملیات بانکی؛ مهمترین چالش

افزایش شدید حجم عملیات بانکی در بازه زمانی محدود واریز و برداشت وجوه یارانه‌های نقدی، مهمترین چالش پیش‌روی شبکه بانکی کشور در مسیر اجرای قانون هدفمند کردن یارانه‌ها به‌شمار می‌آید.

این عامل از یک‌سو موجب کندی سیستم‌ها می‌شود و از سوی دیگر نارضایتی مردم را در پی دارد، چراکه ناگزیرند در صف انتظار بانک بایستند. این مشکل در کنار عدم تمایل برخی به استفاده از ATMها شکل حادثی به خود می‌گیرد.

سایما قاسمی‌نژاد، کارمند شعبه شهر آرای بانک کشاورزی در این مورد می‌گوید: «یکی از مشکلات ما در زمان پرداخت نقدی یارانه‌ها کندی سیستم‌هاست. گاهی بیش از ۱۰۰ نفر در صف انتظار ایستاده‌اند و هرچقدر هم از آنها - که عموماً افراد مسن هستند - می‌خواهیم که از عابربانک‌ها استفاده کنند؛ با این توجه که ATMها شلوغ است، با شیوه کارکرد آن آشنا نیستند و مراجعه به شعبه را ترجیح می‌دهند، از پذیرش این درخواست سرباز می‌زنند.»

او همچنین اضافه می‌کند: «با تمام احترامی که برای سالمندان و افراد مسن قائلیم باید بگوییم که مشکل ما تنها در تمایل نداشتن

هدفمندی یارانه‌ها

گزارش

که اطلاعات قدیمی حساب‌های آنها را اصلاح کنیم و به معرفی خدمات جدید بانکی به آنها بپردازیم. به عبارت دیگر اجرای قانون هدفمندی باعث شده است که افراد بسیاری را با خدمات الکترونیکی بانک‌ها آشنا کنیم.»

او با تأکید بر اینکه مشتریان را به استفاده از ATMها تشویق می‌کند، می‌افزاید: «به هریک از مشتریان خدمات جدید بانکی را توضیح می‌دهیم و شخصا بارها تا کنار سیستم ATM رفته‌ام تا به بعضی از مشتریان نحوه استفاده از آن را آموزش دهم.» به گفته ارشیر، «در زمان پرداخت نقدی یارانه‌ها، کارمندان شعب باید علاوه بر کارهای روزمره خود، پاسخگوی مراجعین دریافت یارانه هم باشند. با تعدد مراجعان مطمئناً در پرداخت‌ها کمی تأخیر پیش می‌آید و اگر یک مشتری در حالت عادی ۵ دقیقه در صف انتظار می‌ایستد، در زمان پرداخت‌ها مجبور است ۱۵ تا ۲۰ دقیقه و گاهی ۴۵ تا ۵۰ دقیقه منتظر باشد و این انتظار او را عصبی و آشفته می‌کند و موجب می‌شود با کارمندان برخورد‌های تندی داشته باشد.»

افتتاح حساب در شعب برای واریز یارانه‌های نقدی، دیگر فرصت پیش‌روی نظام بانکی در اجرای قانون هدفمندی یارانه‌ها بود. این کارمند شعبه شهرآرا در این مورد می‌گوید: «زمان افتتاح حساب برای واریز نقدی یارانه‌ها، بسیاری از افراد به ما مراجعه می‌کردند، ما نیز ضمن افتتاح حساب، شماره حساب آنها را به سیستم رفاهی (refahi.ir) اعلام می‌کردیم. بسیاری از افراد هم از قدیم شماره حساب داشتند که ما همان اطلاعات را اصلاح و به سیستم معرفی می‌کردیم.»

تغییر زمان پرداخت‌ها، راهکاری مؤثر

علی اصغر علاء‌الدینی، یکی دیگر از کارمندان شعبه شهرآرا، می‌گوید: «تا امروز بیشترین اصطکاک که با مشتریان داشتیم، زمان پرداخت یارانه‌ها بود زیرا با زمان پرداخت حقوق کارکنان اداری تلاقی می‌کرد، هر دو سی‌ام و سی‌ویکم آخر هر ماه پرداخت می‌شد و تداخل وظایف را به دنبال داشت. خوشبختانه دولت تدبیری اندیشید و واریز یارانه‌ها را به نیمه دوم هر ماه موکول کرد. این امر موجب کاهش فشار کاری ما و برخورد توأم با سعه‌صدر بیشتر کارکنان با مردم شده است.» به گفته او با این راهکار، مشکلات شعب بانک کشاورزی به زیر ۱۰ درصد کاهش یافته است.

علاء‌الدینی تشویق مردم را به استفاده از ATMها و به‌کارگیری کارت‌های عابربانک مؤثر ارزیابی می‌کند و می‌افزاید: «مردم به‌ویژه تحصیل کرده‌ها و جوانترها به استفاده از دستگاه‌های خودپرداز و مراجعه غیر حضوری اشتیاق نشان می‌دهند زیرا ساعت کار بانک با ساعت کاری آنها تداخل دارد. تراکنش ۹۵ درصدی بانک کشاورزی نیز نشان می‌دهد که بانک در پرداخت الکترونیکی یارانه‌ها موفق عمل کرده است.»

افشین سلطانی، دیگر کارمند این شعبه بانک کشاورزی نیز بر مؤثر بودن راهکار تغییر زمان واریز نقدی یارانه‌ها بر کاهش مشکلات شعب بانک و کاهش ازدحام در آنها صحنه می‌گذارد و می‌گوید: «تاکنون ۶دوره از پرداخت یارانه‌ها می‌گذرد. مشکلات بیشتر در دوره‌های اول پرداخت بروز می‌کرد زیرا آخر ماه بود و با زمان پرداخت حقوق کارکنان تداخل داشت، اما در حال حاضر چون دوازدهم به بعد واریز می‌شود، حجم کار ما کمتر شده و به اعتقاد من مردم هم برای دریافت یارانه خود با مشکلات کمتری مواجه‌اند.»

پاسخگوی مردم نباشد، می‌گوید: «خیر. خوشبختانه در تهران خزانه در این زمینه بسیار مؤثر عمل می‌کند و ما از لحاظ تأمین نقدینگی هیچ مشکلی نداریم. تنها مشکل ما تراکم کاری است که برای حل این مشکل ساعت کار بانک را افزایش داده و باجه عصر را افتتاح کرده‌ایم که می‌تواند پاسخگوی مراجعین پرداخت یارانه باشد.»

نکته دیگری که رئیس شعبه شهرآرا به آن اشاره می‌کند، این است که: «در شهرستان‌ها به‌ویژه در بخش‌ها و روستاها مراجعه به بانک بیشتر است و به این دلیل که شیوه سنتی رایج است و مردم پول را بیشتر در خانه‌ها نگه می‌دارند، به محض واریز یارانه‌ها، با مراجعه به شعبه، تمام موجودی خود را اخذ و در خانه‌ها نگهداری می‌کنند؛ اما در تهران مردم بیشتر پول را در دفترچه‌هایشان نگه می‌دارند و مبلغ کمی را برداشت می‌کنند، حتی برخی ترتیبی داده‌اند که مبالغ یارانه‌ها به حساب جاری‌شان واریز شود.»

تبدیل چالش‌ها به فرصت

ارتقای سطح توانمندی بانک‌ها در مواجهه با حجم گسترده مراجعه مردم و واحدهای اقتصادی، نیازمند عبور از سازوکارهای سنتی بانکداری و به‌کارگیری آخرین فناوری‌های روز در حوزه خدمات الکترونیکی است.

هدفمند کردن یارانه‌ها و ازدحام مردم در باجه‌ها برای دریافت یارانه‌ها نیز گویا فرصتی پیش‌روی نظام بانکی و مراجعان آن قرار داد تا به ارائه خدمات الکترونیکی ازسویی و استفاده از این خدمات ازسویی دیگر روی آورند.

صنم اردشیر، یکی دیگر از کارمندان شعبه شهرآرای بانک کشاورزی در این مورد می‌گوید: «پیش از هدفمند کردن یارانه‌ها، حساب‌های راگدی داشتیم که دارندگان آن به بانک مراجعه نمی‌کردند، اما هدفمند کردن یارانه‌ها موجب شد که به بانک مراجعه کنند. این مراجعه فرصتی برای ما پیش آورد

در زمان پرداخت نقدی یارانه‌ها، کارمندان شعب باید علاوه بر کارهای روزمره خود، پاسخگوی مراجعین دریافت یارانه هم باشند. با تعدد مراجعان مطمئناً در پرداخت‌ها کمی تأخیر پیش می‌آید و این انتظار او را عصبی و آشفته می‌کند و موجب می‌شود با کارمندان برخورد‌های تندی داشته باشد

مروری بر اقدامات اجرایی بانک کشاورزی در راستای هدفمندی یارانه‌ها

نمود جلوه‌هایی ویژه از خدمت

گفت‌وگو با رئیس اداره کل نظارت و امور شعب بانک کشاورزی

بانک‌ها به‌عنوان بازوان اجرایی قانون هدفمندی یارانه‌ها، در تحقق اهداف آن، نقش کلیدی به‌عهده دارند. بانک کشاورزی نیز همسو با نظام بانکی کشور، پیش و پس از اجرای قانون، اقدامات گسترده‌ای در این راستا به‌عمل آورد که تشکیل هسته مرکزی هدفمندی یارانه‌ها در بدو اجرای قانون، اجرای آزمایشی طرح در سه استان، تشکیل میز امداد و ... از آن جمله است. در گفت‌وگو با محمدابراهیم علی‌سمیر، رئیس اداره کل نظارت و امور شعب، این اقدامات را مرور کرده‌ایم که از نظر تان می‌گذرد.

اعطای یارانه سوخت و ... کند. به‌طور مشخص بفرمایید این تسهیلات در بخش کشاورزی به چه مواردی اختصاص می‌یابد؟

تسهیلات یا وجوه اداره شده به حمایت از تولیدکنندگان بخش کشاورزی اختصاص می‌یابد. این تسهیلات همچنین صرف اجرای مواردی از قبیل بهینه‌سازی مصرف انرژی در واحدهای تولیدی، خدماتی، مسکونی؛ تشویق به صرفه‌جویی و رعایت الگوی مصرف؛ گسترش و بهبود حمل‌ونقل عمومی در چارچوب قانون توسعه حمل‌ونقل عمومی و مدیریت مصرف سوخت می‌شود.

■ همان‌گونه که اشاره شد، در قانون هدفمندی یارانه‌ها، بخش کشاورزی نیز مورد توجه ویژه قرار گرفته و منابعی به این بخش اختصاص یافته است. هدف از تخصیص این منابع چه بوده است؟

هدف از تخصیص منابع به بخش کشاورزی اصلاح سیستم‌ها و فعالیت‌های کشاورزی است تا از این طریق مصرف انرژی سیستم‌های بخش‌های تولیدی کاهش یابد. در همین راستا دولت تسهیلاتی را برای واحدهای مختلف کشاورزی در نظر گرفته است.

از سوی دیگر به‌منظور تخصیص بهینه منابع، تفاهمنامه‌هایی نیز میان بانک کشاورزی و وزارت جهاد کشاورزی از جمله در بخش اعتبار سوخت منعقد شده است؛ همچنین پیرو ابلاغ دستورالعمل‌های پرداخت تسهیلات از محل اعتبارات هدفمندی یارانه‌ها، نشست مشترکی میان جهاد کشاورزی و بانک برگزار شد تا براساس توافقات به‌عمل آمده و سیاست‌های ابلاغی در این نشست، بخش اعتبارات بانک وظایف مربوط را به انجام برساند.

■ در راستای اجرای بهتر قانون، برای ایجاد وحدت رویه در شعب تهران و شهرستان‌ها چه تدابیری اندیشیده‌اید؟

به‌منظور ایجاد هماهنگی و انتقال مفاهیم مشترک و یکسان‌سازی سطح اطلاعات مربوط به هدفمندی یارانه‌ها به‌ویژه یارانه‌های سوخت و انرژی طی ۴ مرحله، در سطح شعب بانک در استان‌ها و مناطق جلسات ویدئو کنفرانس برگزار شده است که امیدوارم با بهره‌گیری از فرصت‌های ایجاد شده و برقراری وحدت رویه بتوانیم در ارائه خدمات موثر و بهنگام به مشتریان بیش از پیش موفق باشیم.

نداشته است؟

یارانه‌های نقدی تاکنون طی شش مرحله، دو مرحله به‌صورت دوماهه و چهار مرحله به‌صورت یک ماهه واریز شده است و انجام این مهم گرچه در مواقعی با دشواری‌هایی همراه بوده است، در مجموع موفقیت‌آمیز ارزیابی می‌شود. بد نیست اشاره کنم که رئیس کل بانک مرکزی با ارسال نامه‌ای به مدیرعامل بانک کشاورزی از ایشان و مجموعه کارکنان بانک، به دلیل تلاش‌های انجام شده در پرداخت نقدی یارانه‌ها و موفقیت ۹۵ درصدی تراکنش‌های بانک در بازه زمانی برداشت یارانه‌ها تشکر و قدردانی کرده است. در مجموع بانک کشاورزی به‌منظور تسریع در امر پاسخگویی و انجام کنترل‌های لازم؛ به سرپرستی اداره کل نظارت و امور شعب، در ستاد مرکزی و در مرکز ارتباط سبز میز امدادی برقرار کرد تا در طول مراحل واریز یارانه‌های نقدی دولت، پاسخگویی مدیریت‌ها، شعب و مشتریان باشند. همچنین به‌منظور جلوگیری از بروز مشکلات اجرایی مقرر شد در مراحل پرداخت یارانه‌ها، مدیریت کنترل نقدینگی شعب، از صحت دستگاه‌های خودپرداز و تامین نقدینگی آنها اطمینان حاصل کند و حضور همکاران شعب در باجه عصر مورد توجه مدیریت استان‌ها قرار گیرد که این مهم تاکنون به‌خوبی به انجام رسیده است.

■ بر مبنای ماده ۸ قانون هدفمندی یارانه‌ها دولت باید ۳۰ درصد خالص وجوه حاصل از اجرای این قانون را صرف پرداخت کمک‌های بلاعوض، قرار داد و نسبت به تشکیل هسته مرکزی هدفمندی یارانه‌ها اقدام کرد. سه استان همدان، ایلام و خراسان شمالی، مشکلات احتمالی موجود بر سر راه اجرای قانون را با حساسیت ویژه احصا کرد و در جهت حل این مشکلات گام برداشت؛ همچنین به‌منظور اجرای مناسب قانون، خدمت‌رسانی بهتر به مردم و پاسخگویی به پرسش‌های احتمالی مراجعین، به تشکیل میز امداد در سطح مدیریت‌ها مبادرت ورزید. اطلاع‌رسانی از طریق وسایل ارتباط جمعی، تهیه تیزرهای تبلیغاتی، ارسال پیام کوتاه و برقراری باجه عصر متناسب با اجرای طرح در استان‌های مشمول نیز از دیگر اقدامات اجرایی بانک کشاورزی در زمینه اجرای قانون هدفمندی یارانه‌ها بود.

همچنین به‌منظور تسهیل کار و افزایش امکان دسترسی مشمولین به سایت وزارت رفاه، میان سایت بانک کشاورزی و سایت وزارت رفاه ارتباط (لینک) برقرار شد.

■ چه تعداد سرپرست خانوار برای افتتاح حساب به بانک کشاورزی مراجعه کردند؟

از تعداد ۲۰ میلیون سرپرست خانوار در مرحله اول طرح، حدود ۲ میلیون خانوار نسبت به معرفی و افتتاح حساب در بانک کشاورزی اقدام کردند که با روند صعودی؛ این تعداد در مرحله ششم، به بیش از دو میلیون و دویست هزار خانوار افزایش یافت.

■ آیا پاسخگویی به این تعداد خانوار برای بانک دشواری‌هایی به همراه

■ اجرای قانون هدفمندی یارانه‌ها با آن ابعاد گسترده، به‌طور طبیعی پیش‌نیازهایی داشت که یکی از مهمترین آنها جمع‌آوری اطلاعات اقتصادی خانوارها بود. بانک‌ها به‌عنوان اصلی‌ترین و مورد وثوق‌ترین مرجع نشانگر سطح اقتصادی افراد، در جمع‌آوری و ارزیابی این اطلاعات چه نقشی ایفا کردند؟

براساس ماده ۷ قانون هدفمندی یارانه‌ها، مرکز آمار ایران موظف شد اطلاعات اقتصادی سرپرستان خانوار را برابر فرم تکمیل شده توسط آنان، جمع‌آوری و در اختیار وزارت رفاه و تامین اجتماعی قرار دهد. در پی آن، اطلاعات جمع‌آوری شده حساب بانکی سرپرستان خانوار توسط وزارت رفاه به تناسب اجرای طرح در استان‌ها در اختیار بانک‌های عامل قرار داده شد تا صحت و سقم اطلاعات بانکی سرپرستان خانوار مورد ارزیابی بانک‌ها قرار گیرد.

در آستانه اجرای قانون، سرپرستان خانوار همچنین با افتتاح حساب یا معرفی حساب خود نزد بانک‌ها به سایت رفاه مراجعه و نسبت به معرفی شماره حساب خود اقدام می‌کردند که در این مرحله نیز بانک‌ها نقش کلیدی برعهده داشتند.

■ اقدامات اجرایی بانک کشاورزی در راستای اجرای قانون هدفمندی چه بوده است؟

بانک کشاورزی به‌منظور اجرای هر چه مطلوب‌تر قانون هدفمندی یارانه‌ها؛ آماده‌سازی، ایجاد هماهنگی و نظارت بر مراحل مختلف اجرای قانون را هدف

تجربه کشورها در هدفمندی یارانه مواد غذایی

چرخش به سمت فرودستان جهان

با توجه به نقش بسیار مهم مواد غذایی در زندگی روزمره مردم و پرداخت یارانه قابل توجه به آنها در کشور، در این قسمت تجربه کشورهای منتخب در زمینه حذف و هدفمندی یارانه مواد غذایی مورد بررسی قرار می‌گیرد تا بتوان در سیاستگذاری در زمینه یارانه این کالاها از این تجربه‌ها سود جست.

الجزایر

از سال ۱۹۷۳ تا ۱۹۹۶ یارانه‌های مصرفی عمومی مواد غذایی به‌عنوان یکی از محورهای اصلی نظام حمایت اجتماعی الجزایر به‌شمار می‌آمد. یارانه‌ها در این کشور به دو شکل آشکار (از راه انعکاس مستقیم در بودجه) و ضمنی (از راه نرخ‌های ارز ترجیحی و قیمت‌های ثابت و حاشیه‌های سود) بودند. غلات، شیر و شکر عمده‌ترین کالاهای یارانه‌ای بوده و به ترتیب ۳۵ درصد، ۳۸ درصد و ۱۸ درصد منابع یارانه‌ای را به خود اختصاص می‌دادند.

سال ۱۹۹۱ یارانه مواد غذایی در کشور الجزایر نزدیک به پنج درصد تولید ناخالص داخلی (GDP) و ۱۷ درصد مخارج کل دولت را تشکیل می‌داد. این هزینه‌های بالا و فزاینده بیانگر پوشش همگانی و درجه بالای یارانه هر کالا بود، به طوری که ۵۰ درصد ارزش گندم و به ترتیب یک سوم و دوسوم ارزش آرد و نان به‌صورت یارانه پرداخت می‌شد. یارانه‌های وضع شده بر شیر پاستوریزه و شیر خشک نیز به ترتیب به‌طور تقریبی برابر با نصف و سه چهارم ارزش غیر یارانه‌ای آنها بود. همچنین حدود ۵۰ درصد ارزش شکر دانه‌ریز و دوسوم ارزش شکر چهار گوش به‌صورت یارانه پرداخت می‌شد. سایر محصولات یارانه‌ای مانند روغن آشپزی و سبزی‌های خشک ۵۰ درصد ارزش تولید غیر یارانه‌ای آنها و برای رب گوجه‌فرنگی به‌طور تقریبی دوسوم ارزش آن بود. از طرف دیگر هدف‌گیری یارانه‌های مواد غذایی به‌سمت فقرا

بسیار ضعیف بوده است به طوری که سال ۱۹۹۱ گروه‌های پایین درآمدی نسبت به گروه‌های بالای درآمدی یارانه کمتری دریافت کرده‌اند. به‌ویژه دهک اول درآمدی شش درصد کل مخارج صرف شده بر یارانه‌های مواد غذایی را دریافت کرده‌اند، در حالی که دو دهک ثروتمند ۱۶ درصد دریافت کرده‌اند که به‌طور تقریبی سه برابر بیشتر بوده است. به‌طور مشابه پایین‌ترین پنجم جمعیت تنها ۱۳ درصد یارانه‌ها را دریافت داشته‌اند در صورتیکه دو پنجم بالایی بیش از نیمی از پرداخت‌های یارانه‌ای را به خود اختصاص داده‌اند.

به‌رغم هدف‌گیری نامناسب فقرا بر اساس بار مطلق، یارانه‌ها به‌طور نسبی موفق‌تر بوده‌اند. به طوری که نسبت مخارج سرانه کالاهای یارانه‌ای به کل مخارج مصرفی برای فقیرترین دهک از ثروتمندترین دهک بیشتر بوده است. این امر حاکی از آن است که یارانه‌ها گروه‌های هدف را به روش مشمول یارانه کردن، سهم بیشتری از مصرف آنها منتفع کرده است. به‌طور متوسط حدود ۲۷ درصد از کل مخارج دهک اول درآمدی را کالاهای یارانه‌ای تشکیل می‌داد؛ در حالی که این رقم برای دهک بالایی کمتر از دو درصد بود.

مصر

برنامه یارانه مواد غذایی مصر از زمان جنگ جهانی دوم شروع شد. این برنامه در ابتدا بر سهمیه‌بندی سخت‌گیرانه کالاها با تضمین قابلیت دسترسی به آنها در سطح قیمت‌های پایین‌تر برای تمام مصرف‌کنندگان تأکید داشت. سال ۱۹۴۱ یارانه‌های عمومی شامل روغن، شکر، چای و نفت سفید بود، اما در طول زمان فهرست کالاهای یارانه‌ای افزایش یافت و سال ۱۹۸۰ به ۱۸ قلم کالا رسید. کالاهای یارانه‌ای به‌روشن سهمیه ماهانه به خانوارهایی که کارت‌های سهمیه داشتند توزیع می‌شد و به‌طور مؤثر عموم مردم را تحت پوشش قرار می‌داد.

با وجود پوشش همگانی، هزینه برنامه یارانه در طول دهه‌های ۱۹۵۰ و ۱۹۶۰ اندک بوده است. اما در طول دهه ۱۹۷۰

هدفمندی یارانه‌ها

مقاله

هزینه‌های مالی یارانه به‌میزان قابل توجهی افزایش یافت. این روند با رشد سریع جمعیت تشدید شده و با کاهش ارزش پول ملی وخیم‌تر شد. روند فزاینده هزینه‌های مالی یارانه تا آخر دهه ۷۰ ادامه پیدا کرد و سال ۱۹۸۰ نسبت این هزینه‌ها به کل مخارج دولت به اوج خود رسید. از آن سال به بعد این روند آهنگ کاهشی به خود گرفته است.

با اوج‌گیری هزینه‌های مالی یارانه‌ها، ایجاد فقدان تعادل‌های کلان اقتصادی و تشدید بدهی‌های خارجی در سال ۱۹۷۷ کشور مصر با حمایت صندوق بین‌المللی پول برای اصلاح نظام یارانه‌ها اقدام کرد. این اقدام با افزایش یک‌باره قیمت کالاهای یارانه‌ای شروع شد. ولی با وجود تدابیر اندیشیده‌شده به علت تبعات اجتماعی، این برنامه متوقف شد. بنابراین این کشور به ناچار به اصلاح تدریجی نظام یارانه در طول دهه ۱۹۸۰ به شرح اقدام‌های زیر روی آورد:

- ۱- تعداد کارت‌های سهمیه‌ای کاهش یافت و این کارت‌ها تنها برای برخی خانوارهای صددردم مستحق اختصاص یافت.
- ۲- تعداد کالاهای یارانه‌ای از ۱۸ قلم به چهار قلم کاهش یافت.
- ۳- از میزان کالاهای در دسترس کاسته شد.
- ۴- قیمت کالاهای یارانه‌ای افزایش یافت.

در راستای اعمال این سیاست‌ها در سال ۱۹۹۲ سهم جمعیت تحت پوشش به ۸۶ درصد کاهش یافت و این روند نزولی بعدها نیز ادامه پیدا کرد. دولت، برنامه‌های یارانه‌ای را از راه وضع یارانه بر محصولات عمده غذایی اصلاح کرد؛ به‌طوری که در سال ۱۹۹۵، ۶۰ درصد از هزینه‌های کل برنامه به یارانه آرد گندم و برنج و ۴۰ درصد مابقی به یارانه شکر و روغن اختصاص یافت. امروزه آرد گندم و برنج در قیمت‌های ثابت و برای تمام مصری‌ها بدون محدودیت از نظر میزان در دسترس است. اما شکر و روغن مشروط به سهمیه‌های ماهانه بوده و به‌روش کارت‌های سهمیه‌ای توزیع می‌شوند. کالاهای سهمیه‌بندی شده به‌روش کتابچه‌های سهمیه‌بندی عرضه می‌شوند و در سطح سهمیه‌های ثابت ماهانه با هزینه‌های پایین‌تر در فروشگاه‌های خاص به فروش می‌رسند.

تونس

دولت تونس سال ۱۹۷۰ پرداخت یارانه موادغذایی را برای حمایت از قدرت خرید مصرف‌کنندگان به‌ویژه فقرا و ثبات قیمت این کالاها شروع کرد. این کالاها شامل غلات، روغن آشپزی، شکر و شیر بودند که به‌طور نامحدود برای تمام مصرف‌کنندگان و زیر قیمت‌های بازار ارائه می‌شدند.

بازار گندم کشور تونس در انحصار واردکنندگان بود و دولت برای حمایت از تولیدکنندگان داخلی گندم با اعمال قیمت‌های تضمینی و تضمین حاشیه سود برای آن به تولیدکنندگان، یارانه پرداخت می‌کرد. این نوع پرداخت یارانه بار مالی سنگینی بر دوش دولت تونس گذاشته بود به‌طوری که سال ۱۹۸۹ حدود ۷۲ درصد از کل بودجه دولت و سه‌درصد از تولید ناخالص داخلی به یارانه‌های پرداختی اختصاص یافته بود. اما باوجود بار مالی بسیار سنگین این‌گونه یارانه‌ها، در هدف‌گیری به‌سمت گروه‌های فقیر و کم‌درآمد ضعیف عمل کرده بود، به‌طوری که برحسب ارزش مطلق یارانه، یارانه‌های غذایی در کل به‌میزان اندکی به‌سمت فقرا هدف‌گیری شده بود. سال ۱۹۹۰ فقیرترین پنجک ۱۷ درصد کل یارانه‌ها را در مقایسه با ۲۰ درصد یا بیشتر سایر گروه‌های بالای درآمدی دریافت کرده بود. میزان بهره‌مندی پنجک بالا از یارانه شکر به‌طور تقریبی دو برابر فقرا بود، این شکاف برای شیر

حتی گسترده‌تر هم بود. به‌همین ترتیب یارانه نان نیز بیشتر گروه‌های با درآمد متوسط را تحت پوشش قرار داده بود و فقرا از این یارانه به‌طور مناسب بهره‌مند نبودند. البته با وجود انحراف در هدف‌گیری براساس بار مطلق (که در بالا اشاره شد)، این سیاست براساس شاخص‌های نسبی موفق‌تر بوده است. به‌عنوان مثال فقیرترین پنجک درآمدی حدود ۳/۲ درصد کل بودجه سرانه خود را صرف گندم کرده است در حالی که این نسبت برای پنجک ثروتمند فقط چهار دهم‌درصد بوده است. تفاوت برای آرد و نان نیز به‌طور تقریبی مشابه است. حتی یارانه‌های شیر و شکر که تحت معیارهای مطلق به‌طور نامتناسبی ثروتمندان را منتفع‌تر می‌کرد براساس معیار نسبی به‌طور مؤثری به‌سمت فقرا هدف‌گیری شده بودند.

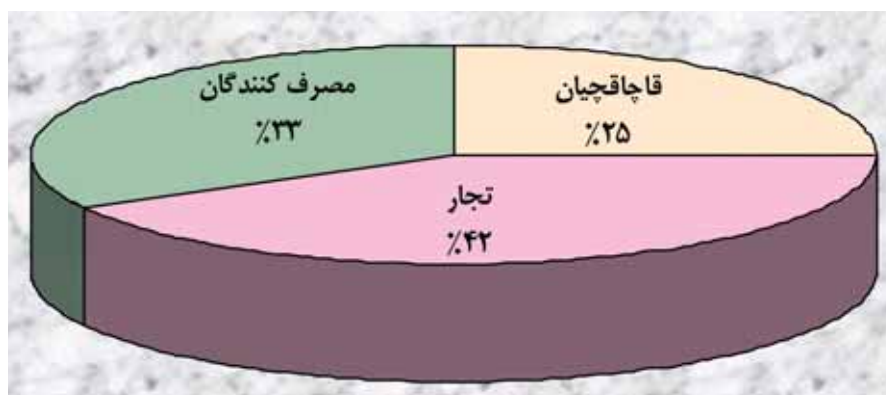
هرچند تحلیل بالا بیان می‌دارد که تحت شرایط نسبی، یارانه‌های غذایی به‌سمت فقرا هدف‌گیری شده است، اما در عمل اقدام‌ها اصلاحی متعددی نیز برای کاهش هزینه‌ها و قطع تراوش‌ها به ثروتمندان معرفی شده‌اند. اولین تلاش‌های اصلاحی از راه افزایش تدریجی قیمت‌ها انجام شد که منجر به مخالفت طرفداران و نارضایتی‌هایی شد. این امر مرحله بعدی اصلاح را تحت‌تأثیر قرار داد و دولت برای بهبود اثر توزیعی یارانه‌ها مجبور شد نظام‌های خودهدف‌گیری را اتخاذ کند. به‌این صورت که یارانه بیشتر به کالاهای پست که فقرا بیشتر مصرف می‌کنند، داده شد. به‌عبارت دیگر یارانه تولیداتی که اغلب توسط اغنیا مصرف می‌شدند، حذف شد ولی به سایر کالاها که از نظر کیفیت پایین‌تر بودند و توسط فقرا مصرف می‌شدند یارانه داده می‌شد. به‌عنوان مثال برای محصول گندم، یارانه‌ها به نشاسته گندم انتقال یافته و از خمیر پخته حذف شدند. همچنین هم‌زمان با اصلاح نظام یارانه‌ها فروش کالاهای با کیفیت بالا که در گذشته به‌روش کنترل شدید و مقررات بازاریابی رسمی محدود شده بودند آزاد شد.

یکی از موفق‌ترین تلاش‌ها در انتقال از یارانه عمومی به محصول‌های خودهدف‌مند در تونس میان سال‌های ۱۹۸۵ تا ۱۹۹۳ انجام شده است. دولت تونس در این دوره برنامه یارانه‌ای اعمال کرد که هزینه آن از چهار درصد تولید ناخالص داخلی به نصف کاهش یافت. هم‌زمان سهم بیستک پائین درآمد ۶/۲ برابر شد.

هرچند تجربه تونس امکان هدفمندسازی یارانه را از راه انتخاب محصول‌ها نشان می‌دهد، اما در عین حال پاره‌ای از محدودیت‌های برنامه خودهدف‌مندی را نیز آشکار می‌کند. نخست، هرچند برخی محصول‌ها به‌خوبی هدفمند شد ولی مجموعه یارانه‌ها به آن‌گونه نبود. چنانچه محصول‌های یارانه‌ای شامل چهار محصولی می‌شد که بیشتر به‌وسیله فقرا مصرف می‌شد، سهم دو دهک پائین

دی‌نفعان یارانه گندم (۱۹۹۶)

هدفمندی یارانه‌ها

مقاله

دو دهک اول تنها ۶/۴ درصد از کل مخارج صرف شده خانوار بر گندم و آرد را دارند در حالی که این رقم برای دهک دهم معادل ۳۰/۷ درصد است. همانند بار مطلق هزینه‌های یارانه‌های گندم، براساس بار نسبی نیز گروه‌های با درآمد پایین‌تر از این یارانه‌ها کمتر منتفع شده‌اند به نحوی که ۳۰ درصد پایین‌تر جامعه حدود ۲/۵ درصد بودجه مصرفی خود را صرف خرید گندم کرده‌اند در حالی که این نسبت برای ۳۰ درصد بالای جامعه ۲/۹ درصد است. یعنی هدف‌گیری براساس بار نسبی نیز مناسب نیست. برای رفع نارسایی موجود در نظام یارانه‌ها دولت‌های یمن اقدام‌ها متعددی را انجام داده‌اند. اولین اقدام در اواسط سال ۱۹۹۶ انجام شد که طی آن نرخ ارز ترجیحی جایگزین یارانه‌های ارزی کشور برای واردات شد. همچنین قرار شد تا پایان سال ۲۰۰۱ کل یارانه‌ها به‌صورت تدریجی حذف شود. یعنی برای اصلاح نظام پرداخت یارانه‌ها یک بازه زمانی پنج ساله در نظر گرفته شد.

جمع‌بندی و نتیجه‌گیری

دولت‌ها در کشورهای در حال توسعه به‌طور معمول به کنترل قیمت‌ها متوسل می‌شوند که این امر را حداقل برای حمایت از شهروندان بی‌بضاعت خود انجام می‌دهند. این کشورها به روش‌های گوناگونی در بازارها دخالت می‌کنند. به‌عنوان مثال در کشورهای واردکننده نفت برخی دولت‌ها به کنترل مستقیم مقدار، نحوه توزیع و قیمت انرژی می‌پردازند. برخی دیگر از کشورها اجازه می‌دهند که بخش خصوصی به صورت آزاد فرآورده‌های نفتی را وارد و توزیع کنند، ولی برای این محصولات سقف قیمت تعیین می‌کنند و دولت زیان حاصل از این تعیین قیمت را برای بخش خصوصی جبران می‌کند. در کشورهای صادرکننده نفت، دولت‌ها اغلب قیمت‌های داخلی پایین‌تر از سطح قیمت جهانی تنظیم می‌کنند و یک هزینه فرصت به عرضه‌کنندگان این فرآورده‌ها تحمیل می‌کنند. از طرف دیگر قیمت‌های یارانه‌ای سوخت ضمن اینکه موجب محبوبیت سیاسی دولت‌ها می‌شود ولی تبعات مهمی نیز در بردارد. برای دولت‌ها یارانه ممکن است موجب افزایش مخارج مستقیم دولتی نسبت به استفاده از آن در بخش تولید شود که منجر به کاهش درآمدهای حاصل از تولید داخلی می‌شود. همچنین در بخش خانوارها قیمت‌های پایین سوخت موجب ناکارایی در مصرف سوخت می‌شود. بنابراین برای محافظت از فقرا در مقابل قیمت‌های فزاینده محصولات نفتی، اعطای یارانه‌های همگانی انرژی معقول و مقرون به‌صرفه نیست. زیرا این‌گونه یارانه‌ها به ناچار دچار نشت اساسی منافع به‌سمت اغنیای جامعه می‌شوند.

بنابراین هدف‌گیری یارانه‌ها و اصلاح قیمت حامل‌های انرژی و سایر کالاهای یارانه‌ای ضروری است؛ البته این ضرورت زمانی قابل اجرا خواهد بود که برای حمایت از اقشار آسیب‌پذیر اصلاح قیمت‌ها باید با برنامه‌های حمایت‌های اجتماعی همراه شود. همچنین تجربه کشورهای نشان داد که حذف یارانه‌ها به صورت دفعی و عمومی آثار زیانباری به جای می‌گذارد، از این‌رو باید این کار به صورت تدریجی و مرحله‌ای صورت گیرد. همچنین بررسی تجربه کشورهای نشان داد که هر یک از این کشورها متناسب با شرایط خاص خود روش خاص و یا ترکیبی از شیوه‌های مختلف را برای هدفمندسازی یارانه‌ها مورد استفاده قرار داده‌اند؛ بنابراین سیاستگذاران باید متناسب با شرایط خاص کشور و تطبیق آن با کشورهای مورد مطالعه، روش مناسب برای هدفمندسازی یارانه‌ها را اتخاذ کنند.

منبع: tahavolateeghtesadi.ir

درآمد می‌توانست به میزان ۲۵ درصد افزایش یابد. دوم، حتی بهترین کالاهای خودهدفمند بین یک‌دوم تا دوسوم منافع را عاید ۴۰ درصد فقیرترین جمعیت می‌کرد در حالی که موفق‌ترین برنامه انتقالی به‌روش آزمون وسع می‌تواند ۸۰ درصد منافع را عاید ۴۰ درصد فقیرترین جمعیت کند. سوم، از آنجا که کالاهای خودهدفمند، تنها بخش کوچکی از بودجه خانوارهای فقیر را تشکیل می‌دهد، انتقال درآمدی محدودی را میسر می‌کند.

یمن

برنامه یارانه موادغذایی در یمن شامل یارانه گندم و آرد گندم بوده که در ابتدا از راه واردات کنترل شده دولتی و شبکه‌های خرده‌فروشی و توزیع به‌مرحله اجرا درآمده است. مقادیر و قیمت‌ها از راه قیمت‌های ثابت و نرخ‌های بالای ارز رسمی در طول زنجیره واردات-بازاریابی تنظیم می‌شدند. این نوع طرح جامع یارانه عنصر اصلی برنامه چتر ایمنی اجتماعی در یمن را تشکیل می‌دهد.

وزارت عرضه و تجارت، واردات آرد و گندم را تصویب و نظارت کرده و کل مقادیر واردات برای تأمین نیازهای مصرفی یمنی‌ها را تعیین می‌کند. نرخ ارز برای واردات آرد و گندم بسیار بالا بوده و دولت یارانه‌های مستقیم قابل توجهی به واردکنندگان پرداخت می‌کند. به‌عنوان مثال در سال ۱۹۹۴ نرخ ارز وارداتی گندم ۱۲ ریال / دلار تعیین شده بود در حالی که نرخ ارز در بازار معادل ۱۸ ریال / دلار بود.

برنامه یارانه گندم بسیار هزینه‌بر بوده و در ۱۹۹۲ و ۱۹۹۵ به‌ترتیب، ۳/۷ درصد و ۵/۲ درصد و ۹/۱ درصد و ۱۷/۵ درصد بودجه دولت را به خود اختصاص داده است. در سال ۱۹۹۶ به‌طور تقریبی ۶۰ درصد عواید خارجی حاصل از درآمدهای نفتی صرف واردات گندم شده است. این امر نشان‌دهنده هزینه بسیار بالای برنامه یارانه گندم است که از عوامل زیر نشأت می‌گرفت: پوشش عمومی در سطح مقادیر نامحدود، برای رشد سریع مصرف گندم که از رشد جمعیت پیشی گرفته بود، میزان بالای یارانه که در سال ۱۹۹۴ حدود ۸۵ درصد ارزش محصول بوده است، تراوش حاصل از خروج گندم از کشور به‌دلیل قاچاق، به‌عنوان مثال در سال ۱۹۹۴ قیمت گندم در کشورهای واردکننده مثل عربستان بیش از سه‌برابر قیمت بین‌المللی و بیشتر از ۱۰ برابر قیمت‌های یارانه‌ای یمنی‌ها بود که این امر قاچاق گندم از یمن به این کشور را تشدید می‌کرد، مجرای توزیع بسیار قاعده‌مند و متمرکز که فرصت‌های بسیار زیادی برای رانت‌طلبی و فریبه‌کاری فراهم می‌آورد، ناکارایی‌های بنادر و پرداخت به عرضه‌کنندگان خارجی که منجر به افزوده‌شدن ریسک به قیمت‌های بین‌المللی گندم می‌شد. بنابراین باوجود هدف دولت در راستای فراهم‌سازی امنیت درآمدی فقرا، طرح یارانه گندم و آرد در هدف‌گیری فقرا با شکست روبه‌رو شد. براساس برآوردهای بانک جهانی که در شکل مقابل منعکس شده است، در سال ۱۹۹۶ تنها یک‌سوم یارانه گندم به‌طور واقعی به مصرف‌کنندگان حقیقی رسیده است. اختلاف گسترده قیمت گندم در کشورهای مجاور انگیزه برای قاچاق را فراهم کرده بود؛ علاوه بر این فرآیند چندمرحله‌ای و پیچیده توزیع تابع مقررات قیمتی بوده و فرصت‌های چندگانه‌ای برای تجار برای کسب منافع از عرضه‌های انحرافی گندم ایجاد کرده بود. به‌دلیل پوشش عمومی، مصرف بیشتر گروه‌های بالای درآمدی (قاچاقچیان و تجار) بار یارانه‌ای را در شرایط مطلق به‌نفع ثروتمندان تغییر داده بود. در واقع هزینه‌های گندم و آرد به‌طور یکنواخت با درآمد افزایش یافته است. به‌طوری‌که

دولت‌ها در کشورهای در حال توسعه به‌طور معمول به کنترل قیمت‌ها متوسل می‌شوند که این امر را حداقل برای حمایت از شهروندان بی‌بضاعت خود انجام می‌دهند. این کشورها به روش‌های گوناگونی در بازارها دخالت می‌کنند

ویژه‌نامه هدفمندی یارانه‌ها

تا آنجا که خاطره‌ها یاری می‌کند، در تاریخ ایران هیچ اقدامی به اندازه تدوین و اجرای قانون هدفمند کردن یارانه‌ها زمانبر، بحث‌انگیز و حساس نبوده است. آنها که از آن به عنوان جراحی اقتصادی یاد می‌کنند، حق دارند، بی‌شبهت به جراحی نیست: هم گریزناپذیر و هم غیرقابل برگشت از نیمه راه، هم دارای ریسک بالا و هم بیمه‌کننده آینده و تزریق‌کننده حیات به پیکر انسانی و دستگاه اقتصاد. بیهوده نیست که تا این حد حزم و احتیاط و دوراندیشی درباره این رویداد مهم به کار بسته شد؛ گام بزرگ، تدارک بزرگ می‌خواهد.

بانک کشاورزی بانک همه مردم ایران